

Hovedforfatterne er:
Ida K. R. Hatlevik, Anne Leseth og Oddgeir Osland

Medforfattere er:
Andreea I. Alecu, Peter Forde Hougaard, Tanja H. Nordberg og Jens-Christian Smeby

Utdanningskvalitet i sykepleieutdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Senter for profesjonsstudier
Høgskolen i Oslo og Akershus
Oslo 2015

CC-BY-SA Høgskolen i Oslo og Akershus

Småskrift 205 nr 3

Opplag trykkes etter behov, aldri utsolgt

HiOA,
Læringscenter og bibliotek,
Skriftserien
St. Olavs plass 4,
0130 Oslo,
Telefon (47) 64 84 90 00

Postadresse:
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 Oslo

Adresse hjemmeside: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Nettbokhandel>
For elektronisk bestilling klikk Bestille bøker

Trykket hos Allkopi
Trykket på Multilaser 80 g hvit

Forord

Denne rapporten er skrevet med bakgrunn i et komparativt prosjekt om sykepleieutdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) i regi av Program for Fremragende profesjonskvalifisering (FPK) og på oppdrag fra Fakultet for helsefag ved HiOA. Prosjektets formål er å gi en deskriptiv analyse av studenters og uteksaminerte kandidaters vurdering av utdanningstilbudet ved studiested Pilestredet og studiested Kjeller, og foreslå tiltak for forbedring av tilbudet. Prosjektets første del, som munnet ut i en delrapport i mars 2015, omfatter kvantitative data og analyser. Professor Jens-Christian Smeby har vært prosjektleder for dette delprosjektet, førsteamanuensis Ida K. R. Hatlevik har utarbeidet delrapporten og vitenskapelig assistent Andreea Ioana Alecu har innhentet og tilrettelagt datamaterialet, gjort de statistiske analysene og utformet tabeller og figurer. Dette delprosjektet presenteres i kapittel 1 i denne rapporten.

Prosjektets andre del er en oppfølgende kvalitativ analyse, der spørreguiden blant annet tok utgangspunkt i funnene i den kvantitative analysen, søkte å gå nærmere inn på noen sentrale problemer og forslag til tiltak. Både første delrapport og utkast til spørreguide ble forelagt ledelsen ved HF og de to instituttene. Førsteamanuensis Anne Leseth har vært prosjektleder for dette delprosjektet, og gjennomført datainnsamling og analyse sammen med stipendiatene Peter Forde Hougaard og Tanja Nordberg. Senterleder Oddgeir Osland har medvirket i analysen og forslag til tiltak. Dette delprosjektet presenteres i kapittel 2 i denne rapporten. I tillegg til disse analysene er det gjort oversiktsanalyser av programplaner og noen sider ved organisering av de to instituttene. Disse er i all hovedsak gjennomført av Peter Forde Hougaard, og presenteres dels i de ulike delkapitlene, dels i form av vedlegg.

Det tredje sammenfattende kapitlet, som også omfatter forslag til tiltak, er skrevet av Osland, Leseth og Smeby. Osland har hatt et hovedansvar for å sammenføye de ulike delprosjektene til en rapport. Et tidligere utkast av denne rapporten ble oversendt HF i juni 2015, med anledning til kommentarer med særlig vekt på faktiske forhold. Takk til informantene og oppdragsgiver, våre kollegaer Tatjana Zlatanovic, Anton Havnes og Hege Hermansen for medvirkning, kommentarer og innspill.

Senter for profesjonsstudier, 01. 09. 2015.

Oddgeir Osland

Sammendrag

Hvordan er studenters tilfredshet med sykepleieutdanningen ved HiOA og hvordan kan studietilbudet forbedres? Det er hovedspørsmålene i denne rapporten. Et sentralt utgangspunkt er det som har vært kjent gjennom flere studentundersøkelser: Sykepleierstudentene ved Kjeller skårer generelt høyere på tilfredshet sammenlignet med sykepleiestudenter ved andre studiesteder i Norge, mens for Pilestredets vedkommende er det omvendt.

Rapportens første kapittel omfatter kvantitative data og analyser. Undersøkelsene viser at det også er gjennomgående *likheter* mellom studenters tilfredshet ved Kjeller og Pilestredet på flere sentrale områder: De har relativt høy grad av tilfredshet med fysisk læringsmiljø (som for eksempel bibliotek og lokaler), med det sosiale miljøet blant studentene, viktige sider ved læringsutbyttet, og med relevansen av studieprogrammet. De deler sterke motivasjonskilder for studiet og har til felles relativt høy individuell studieinnsats. Og begge studentgrupper er stort sett fornøyde med praksisopplæringen. I tillegg er det grunn til å understreke at våre data ikke sier noe om eventuelle forskjeller i de uteksaminerte kandidatenes faglige kunnskaper og kompetanse.

De kvantitative analysene viser imidlertid også gjennomgående *forskjeller* mellom studiestedene på mange områder. Mønsteret er at studenter i Pilestredet i gjennomsnitt er klart mindre tilfredse enn sykepleierstudenter ved Kjeller. For de fleste av de følgende punktene er også bildet at Pilestredet skårer markant under landsgjennomsnittet, Kjeller markant over landsgjennomsnittet. Disse områdene er:

- Tilfredshet med undervisning, særlig forelesninger og laboratorie-/annen praksisøving, formidling av teorier og vanskelig stoff, om undervisningen er interessant og engasjerende, men også hvordan undervisningen dekker pensum.
- Praksisopplæringen: her er det systematiske forskjeller når det gjelder opplevelse av kommunikasjon mellom praksissted og høgskole, hvor godt høgskolen har forberedt studentene på praksisopplæringen og teoriopplæringens relevans for praksis.
- Informasjon fra studiested til studenter om pensum, undervisning og eksamen
- Medvirkning, både hvordan kritikk og synspunkter fra studentene følges opp, deres mulighet til å påvirke innhold og opplegg i studieprogram og lokalt studentdemokrati

- Studentenes studieinnsats knyttet til læringsaktiviteter organisert av institusjonen. Mens studenter ved Pilestredet ligger på landsgjennomsnittet i ukentlig tidsbruk (36,7 timer), ligger studentene ved Kjeller langt over landsgjennomsnittet (43,7), og det er deltakelse i organiserte aktiviteter som særlig trekker opp.

I kapittel 2 følger vi opp funnene fra den kvantitative analysen gjennom en kvalitativ oppfølgingsstudie med intervjuer med i alt 27 informanter, studenter og ansatte ved begge studiesteder. Formålet var dels å undersøke om vi fant støtte til de kvantitative analysene, å få utdypet og mer presis informasjon om studietilbudet og organisering av studiet, og dels å få fram forslag til tiltak for å forbedre kvaliteten i studiet, spesielt på studieplass Pilestredet, der potensialet for kvalitetsforbedring synes høyt.

Intervjumaterialet viser at Kjeller framstår som en utdanning preget av at de ansatte har et nært forhold til studentene og med klar ansvarsdeling blant ansatte. Den tette kontakten mellom ansatte og studenter gir rom for hyppige tilbakemeldinger. Ansatte beskriver det som at institusjonen har lang tradisjon på «gode tilbakemeldingssløyer». Ansvar for studiet og helheten i utdanningen er knyttet til en studieleder, de ansatte jobber i team knyttet både til undervisning og praksis og de har en god kultur for evaluering og å ta opp kritiske tilbakemeldinger om forbedringer av studiet og den enkelte faglærer.

I et kvalitetsutviklingsperspektiv er noe av det mest sentrale for Kjeller å holde fast ved og videreutvikle den relativt høye kvaliteten på de områder av utdanningene vi har undersøkt her, og å videreføre, eventuelt forbedre de organisatoriske og kulturelle mekanismene som har gjort at de har så gode resultater. Samtidig bør en på Kjeller kombinere det med å løse tre andre sentrale utfordringer: 1) En (for) høy andel av studenter har svake grunnforutsetninger (dvs forbedre inntakskvaliteten), 2) forbedringer av samarbeidet med praksisfeltet (dvs. kontinuitet og kvalitet på samarbeid med praksisfeltet gjennom hele studieløpet), og 3) et frafall på 1/3 er høyt, og det bør kartlegges hva som er årsakene til dette og igangsettes eventuelle tiltak for å redusere frafallet.

Hovedutfordringene, og dermed det største kvalitetsutviklingspotensialet, er i Pilestredet. De kvalitative intervjuene underbygger de kvantitative undersøkelsene om studenttilfredshet i Pilestredet og gir utdypende informasjon om sentrale områder for kvalitetsutvikling der en bør lære av Kjeller. De viktigste områdene en umiddelbart må ta fatt i synes å være.

- Informasjon til studentene. Denne framstår som spredt og ukoordinert.
- Undervisningen. Her indikerer intervjuene at en ikke har utviklet god evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner med tilhørende læringskultur.
- Studentenes medvirkning og innflytelse.
- Helhet og sammenheng i studiet, herunder bedre integrasjon av praksisopplæringen i studiet, og bedre samsvar mellom teori og praksis.

På disse punktene synes det å være sammenfallende vurderinger blant de fleste informantene, enten de er studenter eller ansatte (lærere eller ledere). De deler langt på vei vurderingen om at en er inne i en «ond» sirkel som må brytes. Derimot har de noe ulike vurderinger av i hvilken grad denne sirkelen er preget av selv-oppfyllende profeti (som at rykter om dårlige forelesninger gjør at studenter ikke kommer på forelesing som gjør at en ikke kan forholde seg til evalueringen) eller realiteter, dvs at det er store svakheter i deler av undervisningstilbudet som en ikke har grepet fatt i og ordnet opp i.

I hvilken grad kan disse forskjellene mellom studiestedene forklares med organisering, programplan og kompetanse? En viktig forskjell mellom lærestedene er at mens det er en studieleder som har ansvar for hele sykepleierstudiet på Kjeller, er det tre studieledere i Pilestredet som har ansvar for hvert sitt studieår.

Vår gjennomgang av programplanene indikerer ikke store formelle forskjeller, men kan tyde på at studentene ved Kjeller har mer praksis enn ved Pilestredet. Gjennomgangen av lærernes formelle kompetanse kan tyde på at den er noe lavere i Pilestredet enn på Kjeller, men både for programplan og formell kompetanse trengs det ytterligere data og analyser for å ha kvalifiserte oppfatninger om det. Ei heller mener vi at forskjellene mellom utdanningene kan reduseres til forskjellen i størrelse mellom Pilestredet og Kjeller. Det er riktig nok slik at noen av de forhold som kommer fram i rapporten (tett oppfølging, korte tilbakemeldings- og korreksjonssløyfer) lettere realiseres i en organisasjon med 100 studenter i kullet enn en med det tredobbelte. Et viktig spørsmål er derfor hvilke tiltak som bør iverksettes for å kompensere for noen av de spesielle utfordringene et studiested av Pilestredets størrelse står overfor. Intervjumaterialet får likevel fram flere forhold som kan forklare lav studenttilfredshet og som trolig er faktorer som en bør gjøre noe med for å forbedre kvaliteten i utdanningen.

- Svak systematikk i evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner ser ut til å medføre at undervisere ofte ikke får korreksjoner på undervisningen. Det er grunn til å anta at det medfører mangelfull vurdering av hvem som skal brukes til ulike undervisningsoppgaver, hvem som har behov for faglig oppdatering (pedagogisk og faglig), og forbedringer i studieprogrammet.
- Selve undervisningsmiljøet virker preget av individualisering og lite kollegialt samarbeid og kollegaveiledning. Tilsvarende gjelder for sensureringspraksis.
- Ansvarsforholdene virker utydelige og fragmentert, det gjelder både ansvaret for studentenes helhetlige studieløp (hvem som følger dem opp), ansvarsdelingen mellom de tre studielederne og hvem som har og tar ansvar for å rette opp i punktene ovenfor.

Disse faktorene kan bare endres gjennom en tydelig utdannings- og personalledelse, forhold som vår utredning ikke har kunnet gå videre inn på. Vi oppfatter det som sentralt at Pilestredet raskt setter i gang en del umiddelbare tiltak. Dette må gjøres på en måte som bryter den negative sirkelen en nå er inne i der det både blant ansatte og studenter er usikkerhet om ledelsen vil ta tak i problemene og løse dem. Svaret bør trolig være at instituttledelsen – sammen med studentrepresentanter - lager en klar plan på en del områder som prioriteres med tanke på umiddelbare forbedringer. Samtidig bør en legge en plan for mer omfattende endringer og forbedringer, men kommunisere at dette vil ta lengre tid.

Sentrale umiddelbare tiltak er:

- *Informasjon* bør kunne forbedres relativt raskt. Det å gjøre informasjonen mer organisert og forutsigbar og å rydde opp i Fronter, må kunne løses etter modell fra hvordan de gjør det på Kjeller.
- Etablering av gode evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner bør også kunne gjøres relativt raskt.
- Etablering av klare ansvarsforhold overfor studentene.
- Prioritere endringer i undervisningstilbud med svak evalueringresultater og/eller lav deltakelse.
- Studentene og ansatte bør tas direkte med i de tiltakene som er beskrevet ovenfor, gjerne også med studenter og ansatte på Kjeller.

- Ledelsen bør iverksette endringer som medfører at ansvaret for å se på helheten i utdanningen tydeliggjøres, for eksempel ved en overordnet studielederstilling og/eller tydeliggjøring av lederrollene.

Forbedret informasjon, undervisning og ansvarsforhold overfor studentene er trolig avgjørende for og vil potensielt kunne øke studenttilfredshet relativt raskt på kritiske områder. Å sette studentene og studenters læring i sentrum, vil trolig også medvirke til å lokalisere mindre organisasjonsmessige hindringer som lett kan reduseres. Andre endringer vil måtte tas mer på lang sikt, og omfatter organisering, utdanningsledelse og personalledelse (se beskrivelsene i kapittel 2). En slik mer omfattende strategi og utviklingsarbeid for forbedring av kvaliteten i utdanningen er til syvende og sist et lederansvar.

Denne type strategiutvikling kan kombineres med undersøkelser som vi ikke har fått gjennomført her. Vår utredning har ikke, gitt mangler i datagrunnlag, kunnet undersøke den faktiske sammenhengen mellom sentrale variabler som inntakskvalitet, studietilfredshet, frafall, gjennomstrømming og de utdannede kandidatenes faglige kunnskaper og kompetanse. Endelig står begge studiesteder med relativt høyt frafall (hhv 33 og 38 prosent). Vi anbefaler en egen undersøkelse for å kartlegge årsaker til dette frafallet og hvordan det kan reduseres.

Innhold

Forord	iii
Sammendrag	iv
Innhold	1
1. Kvantitative analyser av studietilfredshet	3
1.1 Innledning.....	3
1.1.1. Datagrunnlag og metode.....	3
1.1.2. Disposisjon og leserveiledning for kapitlet	7
1.2 Vurdering av studieprogrammet	8
1.2.1. Samlet vurdering av studieprogrammet	8
1.2.2. Relevans av utdanningen	10
1.2.3. Læringsutbytte	11
1.2.4. Studieprogrammets undervisnings- og arbeidsformer.....	13
1.2.5. Undervisning og veiledning.....	14
1.2.6. Praksis	16
1.2.7. Eksamen	18
1.2.8. Informasjon fra studiested om pensum, undervisning og eksamen	18
1.2.9. Studentmedvirkning	19
1.3 Læringsmiljø	20
1.4 Studentene	21
1.4.1. Motivasjon for valg av studieprogram.....	21
1.4.2. Innsats og tidsbruk.....	22
1.4.3. Frafall	23
1.4.5. Overgang fra utdanning til arbeid.....	25
1.5 Oppsummering.....	26
2. Kvalitativ undersøkelse vedrørende studenttilfredshet og forslag til tiltak	28
2.1. Metode og utvalg	28
2.1.1. Svakheter ved utvalget.....	29
2.2. Analysestrategier.....	30

2.3. Studenters tilfredshet – Kjeller	31
2.4. Studenters tilfredshet – Pilestredet	34
2.5. Ansatte	37
2.5.1. Ansatte Kjeller	37
2.5.2. Ansatte Pilestredet	41
2.5.2.1. Felles og anerkjente problemer i møtet med studentene	41
2.5.2.2. Uklare og/eller motstridende vurderinger av praksis og helhet?	43
2.5.2.3. Organisering, ledelse og fagmiljø	44
2.6. Mulige forklaringsfaktorer knyttet til organisering og trekk ved personalet	46
2.7. Oppsummering med vekt på Pilestredet	47
3. Sammenfatning og forslag til tiltak	50
Referanser	55
Vedlegg 1 Resultater kull 2012	56
Deskriptive analyser: Pilestredet og Kjeller kull 2012	56
Gjennomsnittlig opptakskarakter og status:	56
Korrelasjon mellom opptakskarakter, snittkarakter fra studiene og oppnådde studiepoeng	57
Logistisk regresjon med frafall som avhengig variabel	58
Effekten av opptakskarakter på karakterer oppnådd i studietiden	59
OLS med gjennomsnittlig studiekarakter for hvert student som avhengig variabel.	60
Vedlegg 2 Intervjuguider	61
Vedlegg 3 Informasjon og samtykke	69
Vedlegg 4 Programplanene	70
Vedlegg 5 Størrelse og kompetanse	77

1. Kvantitative analyser av studietilfredshet

En sammenstilling av foreliggende kvantitative data, med særlig vekt på sammenligning mellom studiested Pilestredet og studiested Kjeller

Ida K. R. Hatlevik og Andreea Ioana Alecu

1.1 Innledning

Hensikten med dette kapitlet er å sammenstille det som foreligger av relevante kvantitative data som kan belyse forskjeller i studenttilfredshet ved studiestedene Pilestredet og Kjeller, og på hvilke områder de særlig skiller seg fra andre studiesteder. For enkelte temaer har vi ikke sammenlignbare data mellom disse to studiestedene. I de tilfeller sammenlignes sykepleierutdanningene i Pilestredet med sykepleierutdanninger ved andre høyskoler.

Kapitlet bygger i hovedsak på nye analyser av data hentet fra NOKUTs Studiebarometer 2013 og 2014, HiOAs undersøkelser blant førsteårs og sisteårsstudenter i 2014 og kandidatundersøkelsen 2014, samt data hentet fra FellesStudentsystem (FS). Rapporten tar utgangspunkt i resultater fra tidligere analysert datamateriale fra undersøkelser blant studenter (StudData) og som er presentert i HiO-notatene «Førsteårsstudenten» (Frøseth og Smeby 2007), «Tilbakeblikk på utdanningen» (Frøseth & Caspersen 2008) og Avgangsstudenten (Hatlevik 2009). Også tidligere analysert datamateriale fra undersøkelser blant faglærere og praksisveiledere som er presentert i Senter for profesjonsstudiers (SPS) arbeidsnotat «Praksis og teori» (Hatlevik, Caspersen, Nesje og Vindegg, 2011) og HiOA- småskrift «Praksis i studiene» (Hatlevik 2012) vil blir trukket inn.

1.1.1. Datagrunnlag og metode

Denne rapporten bygger på flere spørreskjemaundersøkelser rettet mot sykepleierstudenter og nyutdannede sykepleiere. I tillegg brukes data fra undersøkelsen blant faglærere og praksisveiledere. Vi vil kort gjøre rede for de ulike undersøkelsene og svarprosent, samt at vi kort kommenterer de analysemetoder som brukes.

De fleste undersøkelsene vi trekker veksler på er basert på studenters tilfredshet med studiet og egen vurdering av ulike sider ved kvaliteten på studiet. En fare ved slike studier er at en

generell misnøye kan føre til at alle sider ved studiet blir vurdert lavt. Dette bør det tas hensyn til i tolkningen av resultatene. Som det fremgår i fortsettelsen kan det være en slik tendens, men samtidig finner vi lik svarfordeling på så mange områder, at det er grunn til anta at spørsmål der det er spesielt stor forskjell mellom lærestedene reflekterer en reell forskjell i studentenes tilfredshet.

NOKUTs studiebarometer

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet har NOKUT siden høsten 2013 gjennomført en årlig nasjonal spørreundersøkelse blant norske studenter om deres opplevelse av kvalitet i studieprogrammene de går på. Resultatene er publisert på nettportalen studiebarometeret.no. Studiebarometeret 2014 ble sendt ut i oktober til i underkant av 60 000 studenter. Undersøkelsen spør studentene om deres vurderinger av studie- og læringsmiljø, arbeidslivsrelevans, undervisning og veiledning, vurderingsformer, læringsutbytte, studieinnsats og medvirkning¹. Takk til NOKUT for tilgang til datafilene for Høgskolen i Oslo og Akershus.

I redegjørelsene for resultatene fra studiebarometeret sammenlignes gjennomsnittskår for sykepleierutdanningene ved Pilestredet, Kjeller og en samlekategori kalt «alle studiesteder». Kategorien alle studiesteder omfatter et gjennomsnitt for alle sykepleierutdanninger i Norge. En sammenligning av gjennomsnittskår på de ulike variablene for 2013 og 2014 viser tilnærmet identiske resultater. Imidlertid er det enkelte temaer som ikke er undersøkt begge årene. Vi har valgt hovedsakelig å presentere resultater fra 2014, og supplere med resultater fra 2013 for enkelte temaer som enten ikke ble undersøkt i 2014 eller der det fremkommer særlig store forskjeller.

Ved Pilestredet svarte 29 prosent (103 respondenter) i 2014 og 27 prosent (102) i 2013 på undersøkelsen. Tilsvarende tall for Kjeller er 42 prosent (64 respondenter) i 2014 og 30 prosent (32) i 2013. Med så lav svarprosent hefter det stor usikkerhet ved resultatene. Dette innebærer at en ikke kan trekke for entydige konklusjoner og at mulige funn bør sammenlignes med resultater fra andre undersøkelser.

¹ <http://www.nokut.no/Om-Studiebarometeret>

HiOAs undersøkelser blant førsteårsstudenter, sisteårsstudenter og uteksaminerte kandidater

Undersøkelsene blant førsteårs- og sisteårsstudenter og kandidatundersøkelsen inngår i HiOAs system for sikring og utvikling av kvalitet i utdanningene, og er gjennomført av Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling ved Avdeling for studier av utdanningskvalitet og internasjonalisering. Vi har fått tilgang til datafilene, noe som har gjort analysearbeidet enklere.

Undersøkelsen «Førsteårsstudenten» ble foretatt våren 2014 blant alle studenter ved HiOA som var i gang med sitt første studieår enten på en 3-4 årig lavere grad (treårig bachelorutdanning eller fireårig lærerutdanning) eller første året på en høyere grad (mastergrad). Ved sykepleierutdanningen ved Pilestredet svarte 55 prosent (280 respondenter) og ved Kjeller svarte 42 prosent (80 respondenter).

Undersøkelsen «Sisteårsstudenten» ble gjennomført våren 2014 blant alle studenter ved HiOA som var i sitt siste studieår på en 3-4 årig lavere grad (treårig bachelorutdanning eller fireårig lærerutdanning). Ved sykepleierutdanningen ved Pilestredet svarte 54 prosent (219 respondenter) og ved Kjeller svarte 58 prosent (60 respondenter).

Kandidatundersøkelsen ble gjennomført i juni 2014 blant kandidater som ble uteksaminert våren 2012 eller 2013. Undersøkelsen omfatter kandidater fra 13 studieprogram, deriblant sykepleierutdanningene ved Pilestredet og ved Kjeller. For kandidater som hadde gått på sykepleierutdanning heltid ved Pilestredet, besvarte 49 prosent (331 respondenter) og ved Kjeller 54 prosent (103 respondenter) undersøkelsen.

I gjennomgangen av resultatene fra Førsteårsstudenten, Sisteårsstudenten og Kandidatundersøkelsen sammenlignes gjennomsnittskår for sykepleierutdanningene ved Pilestredet og ved Kjeller. I tillegg presenteres andelen som er helt eller delvis enig i enkelte utsagn om tilfredshet med ulike sider ved utdanningen og studieengasjement fra rapporten om Førsteårsstudenten.

Data fra Felles studentsystem (FS)

Vi har fått tilgang til data om studentstatus, opptakskarakterer og karakterer underveis i utdanningen for studenter som startet på sykepleierutdanning heltid ved Pilestredet og Kjeller høsten 2012 (kull 2012).

Vi har mottatt opptakskarakteren kun for de studentene som hadde HiOA som førstevalg. For Pilestredet har vi opptakskarakter for 190 studenter ved Pilestredet (av totalt 486) og 111 studenter ved Kjeller (av totalt 141) av de som ble tatt opp høsten 2012. Dette innebærer at vi bare har fullstendige data fra FS for henholdsvis 30 prosent av kullet fra Pilestredet og 67 prosent av kullet fra Kjeller som startet høsten 2012. Vi mangler derfor informasjon om opptakskarakter for nærmere 70 prosent av studentene ved Pilestredet og 33 prosent av studentene ved Kjeller. Konsekvensene av dette er at beregningsgrunnlaget tar utgangspunkt i relativt få studenter, og det er usikkert hvor representative disse studentene er for resten av kullet, særlig for Pilestredet.

I analysene av data fra FS beregnes gjennomsnitt og det er foretatt korrelasjonsanalyse (OLS) og logistisk regresjonsanalyse. Korrelasjonsanalysen er foretatt for å undersøke om det er signifikant sammenheng mellom karakterpoengsummen fra videregående, og karakterer oppnådd i løpet av studie. Logistisk regresjoner er foretatt for å undersøke om poengsummen fra videregående (opptakskarakteren) kan ses på som en god indikator vedrørende frafall.

SPS' undersøkelser blant undervisningspersonalet og praksisveiledere

SPS gjennomførte høsten 2009 en undersøkelse blant undervisningspersonalet ved fem 3-4-årige utdanninger ved en rekke utdanningsinstitusjoner. Resultatene av denne undersøkelsen er presentert i arbeidsnotatet «Praksis og teori» (Hatlevik, Caspersen, Nesje og Vindegg, 2011) og småskriftet «Teori i studiene» (Hatlevik 2012). Denne undersøkelsen omfattet undervisningspersonalet ved sykepleierutdanningen ved 7 høgschooler² deriblant daværende Høgskolen i Oslo, som i dag tilsvarer sykepleierutdanningen ved studiested Pilestredet ved HiOA. Svarprosenten for denne undersøkelsen var relativt god. Totalt besvarte 67 prosent av

² Undersøkelsen omfattet undervisningspersonalet på sykepleierutdanningene ved Høgskolen i Oslo, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Agder.

undervisningspersonalet ved alle sykepleierutdanningene samlet, og 71 prosent av undervisningspersonalet ved sykepleierutdanningen i Pilestredet.

Høsten 2010 gjennomførte SPS en undersøkelse blant praksisveilederne knyttet til de samme utdanningene som undersøkelsen blant undervisningspersonalet. For sykepleierutdanningen viste det seg å være vanskelig å få praksisveilederne til å besvare undersøkelsen. Selv etter gjentatte purringer og tiltak for å få økt antall besvarelser, var svarprosenten på om lag 32 prosent for alle sykepleierutdanningene og 30 prosent for sykepleierutdanningen ved Pilestredet (Hatlevik 2012, s. 20).

Sykepleierutdanningen på Kjeller, daværende Høgskolen i Akershus var ikke inkludert i disse undersøkelsene.

1.1.2. Disposisjon og leserveiledning for kapitlet

I dette første innledende kapitlet har vi kort gjort rede for det kvantitative datagrunnlaget og analysemetoder som benyttes. I de neste delkapitlene følger en nøyere gjennomgang av analysene tematisk hvor resultatene kommenteres. I delkapittel 1.2 presenteres studentenes og de uteksaminerte kandidatens vurdering av sitt studieprogram. I dette delkapitlet belyses generell tilfredshet med studieprogrammet, vurdering av programmets relevans, læringsutbytte, undervisning- og veiledning, praksisopplæring, informasjon om studiet, eksamen og studentmedvirkning. I delkapittel 1.3 redegjøres det for studentenes vurdering av deres fysiske, sosiale og faglige læringsmiljø med medstudenter. I delkapittel 1.4 redegjøres det for karakteristika ved studentene som for eksempel deres motivasjon for valg av studieprogram, innsats, tidsbruk og frafall.

De ulike utsagnene om utdanningstilbudet som respondentene er bedt om å ta stilling er gitt på fempunktsskalaer fra 1 til 5. Ytterpunktene på skalaene går fra 'ikke enig' til 'helt enig', i liten grad' til 'i stor grad' og 'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'. I våre kommentarer legger vi først og fremst vekt på forskjeller i gjennomsnitt mellom de ulike respondentgruppene.

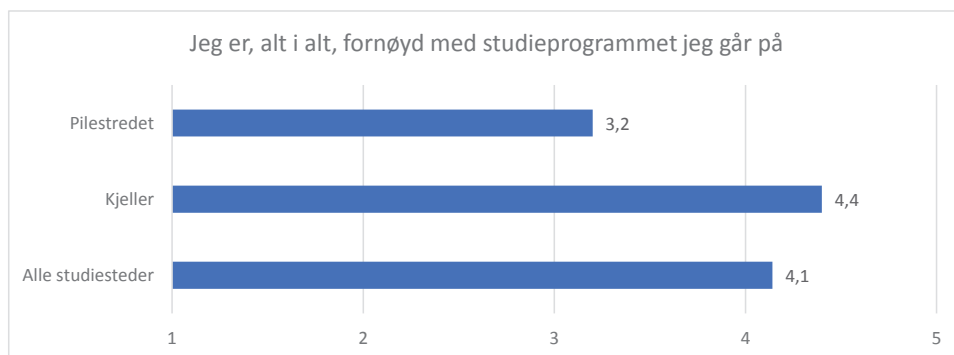
1.2 Vurdering av studieprogrammet

1.2.1. Samlet vurdering av studieprogrammet

Studentundersøkelser (StudData) som er foretatt fra 2001 til 2007 tyder på at som gruppe er sykepleierstudentene ved Pilestredet mindre fornøyde med sitt studieprogram enn andre studentgrupper ved høgsolen, og at de er mindre fornøyd enn sykepleierstudenter ved andre studiesteder (Hatlevik, 2009). Dette bildet bekreftes av nye tall fra NOKUTs studiebarometer over andre års sykepleierstudenter våren 2013 og 2014 og HiOAs kandidatundersøkelse blant nylig uteksaminerte studenter som gikk i sitt siste studieår i 2012 og 2013. Både studiebarometeret og kandidatundersøkelsen viser at respondenter som er eller har vært sykepleierstudenter ved Kjeller er markant mer tilfredse med sitt studieprogram enn hva tilfellet er for tilsvarende respondentgruppe ved Pilestredet, se figur 1 og 2.

Figur 1 viser resultater fra studiebarometeret for sykepleierstudenter som gikk i sitt andre studieår høsten 2014 ved studiested Pilestredet, Kjeller og alle studiesteder totalt.

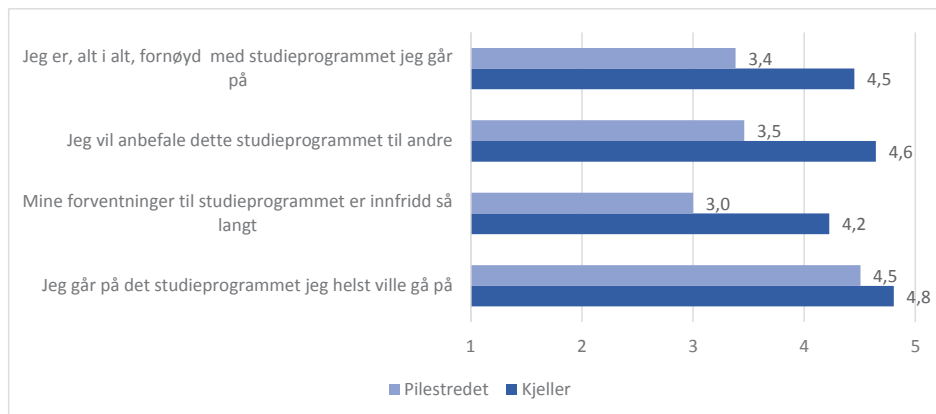
Figur 1 Vurdering av studieprogram på en fempunktsskala (1'ikke enig' til 'helt enig') gjort av sykepleierstudenter i sitt andre studieår. Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

Av figur 1 ser man at det er forskjell i gjennomsnitt for hvor fornøyde sykepleierstudenter er med sitt studieprogram ved Pilestredet sammenlignet med studenter ved Kjeller (3,2 mot 4,4 i gjennomsnitt) og i forhold til studenter ved alle studiesteder samlet (3,2 mot 4,1 i gjennomsnitt). Studiebarometeret for 2013 og viser tilsvarende resultater (3,4 ved Pilestredet mot 4,5 ved Kjeller i gjennomsnitt).

Figur 2 viser resultater fra kandidatundersøkelsen for nyutdannede sykepleiere fra Pilestredet og Kjeller.

Figur 2 Vurdering av studieprogram på en fempunktsskala (1'ikke enig' til 'helt enig') blant nyutdannede sykepleiere. Gjennomsnitt. Hentet fra Kandidatundersøkelsen 2014.

Av figur 1 og 2 kan man se at kandidatundersøkelsen blant nyutdannede sykepleiere viser samme tendens som undersøkelsen blant andreårsstudentene når det gjelder hvor fornøyd de er med studieprogrammet som helhet. Nyutdannede kandidater fra Pilestredet er langt mindre fornøyd med sitt studieprogram enn hva nyutdannede fra Kjeller er (3,4 mot 4,5 i gjennomsnitt). Sammenligner en resultatene fra andreårsstudentenes og de nyutdannedes vurderinger, ser en at helhetsvurderingene er tilnærmet identiske. De som er eller har vært studenter ved Kjeller er mer fornøyd enn de som er eller har vært studenter ved Pilestredet.

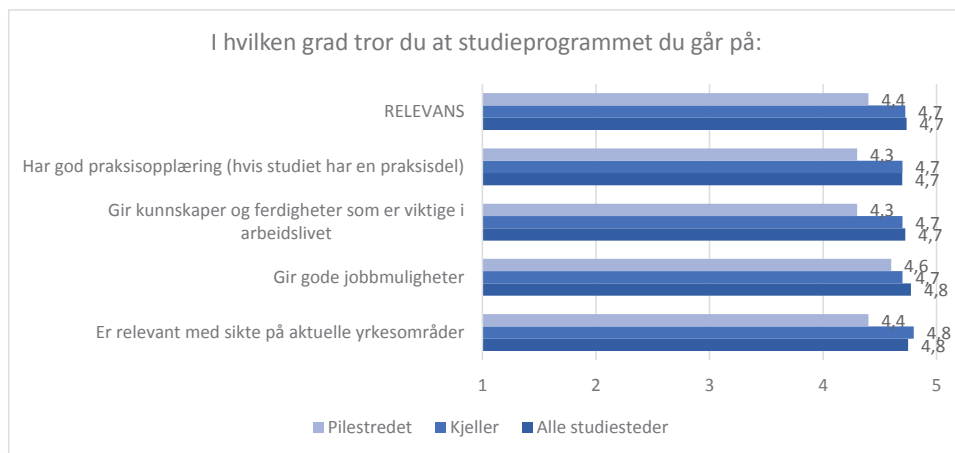
Figur 2 viser også at nyutdannede sykepleiere fra Pilestredet i langt mindre grad enn de fra Kjeller vil anbefale studieprogrammet til andre (3,5 mot 4,6 i gjennomsnitt) og de oppgir at studieprogrammet i langt mindre grad svarte til deres forventninger (3,0 mot 4,2 i gjennomsnitt). Imidlertid var forskjellen langt mindre på spørsmålet om de hadde gått på det studieprogrammet de helst ville gå på (4,5 mot 4,8 i gjennomsnitt). Resultatene tyder på at kandidatene som gruppe fra både Pilestredet og fra Kjeller har fått gå på det studieprogrammet de ønsket å gå på. Dette indikerer at de ikke er mindre fornøyd med studieprogrammet fordi de i utgangspunktet helst ville gått på et annet studieprogram eller ved et annet studiested. Ser en disse resultatene under ett, kan dette tolkes som at det skjer noe underveis i studietiden som gjør at respondentene fra Pilestredet ikke er like tilfredse med sitt studieprogram som respondentene fra Kjeller. Dette tyder på at det er noe med studentenes opplevelse av utdanningstilbudet som skiller Pilestredet fra Kjeller. En alternativ tolkning kan være at det er karakteristika ved de to studentgruppene som gjør at de skiller seg fra hverandre. Dette kan være at de som grupper har ulike studieforutsetninger, ulik studiemotivasjon og/eller utviser ulik innsats og engasjement i egen læring. Fra og med

avsnitt 1.2.2 og ut delkapittel 1.3 belyses studentenes vurderinger av ulike sider ved utdanningstilbudet. I delkapittel 1.4 redegjøres det for studentenes motivasjon for valg av studieprogram, engasjement, innsats og frafall.

1.2.2. Relevans av utdanningen

I profesjonsutdanninger er relevansen av utdanningen for det yrket utdanningen er rettet mot et sentralt aspekt ved utdanningskvaliteten. Studentenes opplevelse av at det de lærer i utdanningen er relevant i forhold til senere profesjonsutøvelse vil også kunne påvirke deres motivasjon til å engasjere seg i læringsarbeidet og delta aktivt i undervisnings- og læringstilbud. Det er også rimelig å anta at det kan påvirke vurderingen av studiet totalt sett. I studiebarometeret er det utarbeidet en additiv indeks kalt RELEVANS på bakgrunn studenters vurdering av fire utsagn som alle er ment å fange opp ulike sider ved relevansen av utdanningen. Figur 3 viser gjennomsnittskår på den additive indeksen og på de enkelte utsagnene ‘har god praksisopplæring’, ‘gir kunnskaper og ferdigheter som er viktige for arbeidslivet’, ‘gir gode jobbmuligheter’ og ‘er relevant med sikte på aktuelle jobbmuligheter’.

Figur 3 Vurdering av utdanningens relevans på en fempunktsskala (1 'i liten grad' til 'i stor grad') gjort av Sykepleierstudenter i sitt andre studieår. Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

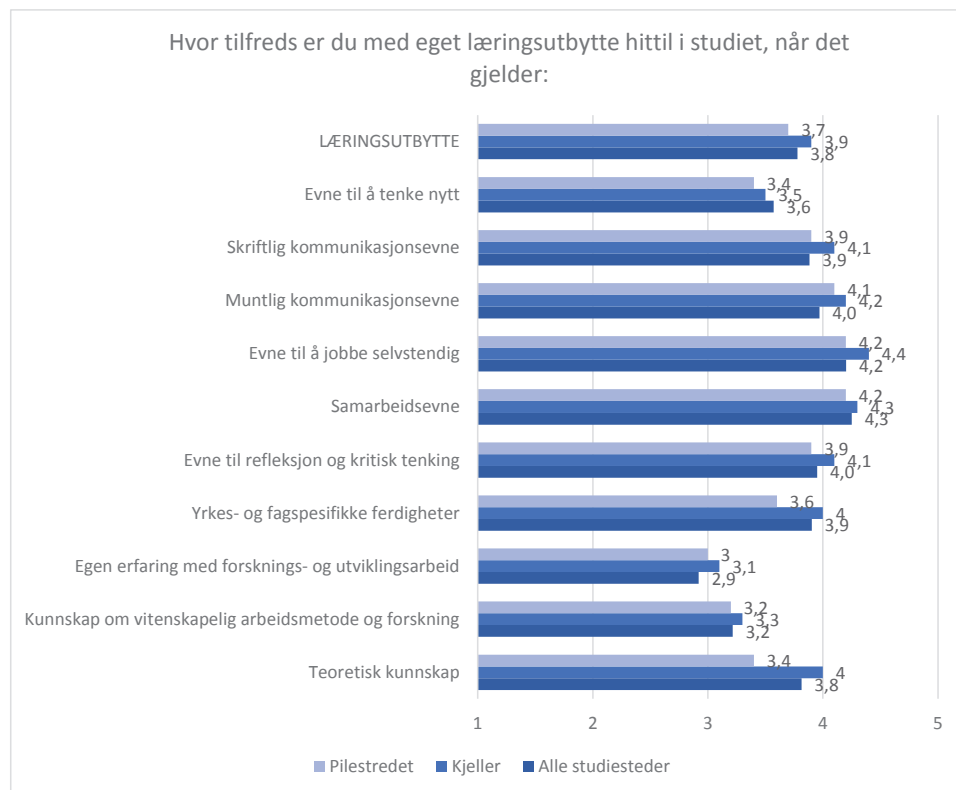

Figur 3 viser at studentene ved begge studiestedene opplever sitt studieprogram som svært relevant, men at studentene ved Pilestredet gjennomgående gir litt lavere vurdering enn studentene på Kjeller. Forskjellene er imidlertid så små at dette neppe er det mest utslagsgivende i studentenes helhetsvurderingen av utdanningen.

1.2.3. Læringsutbytte

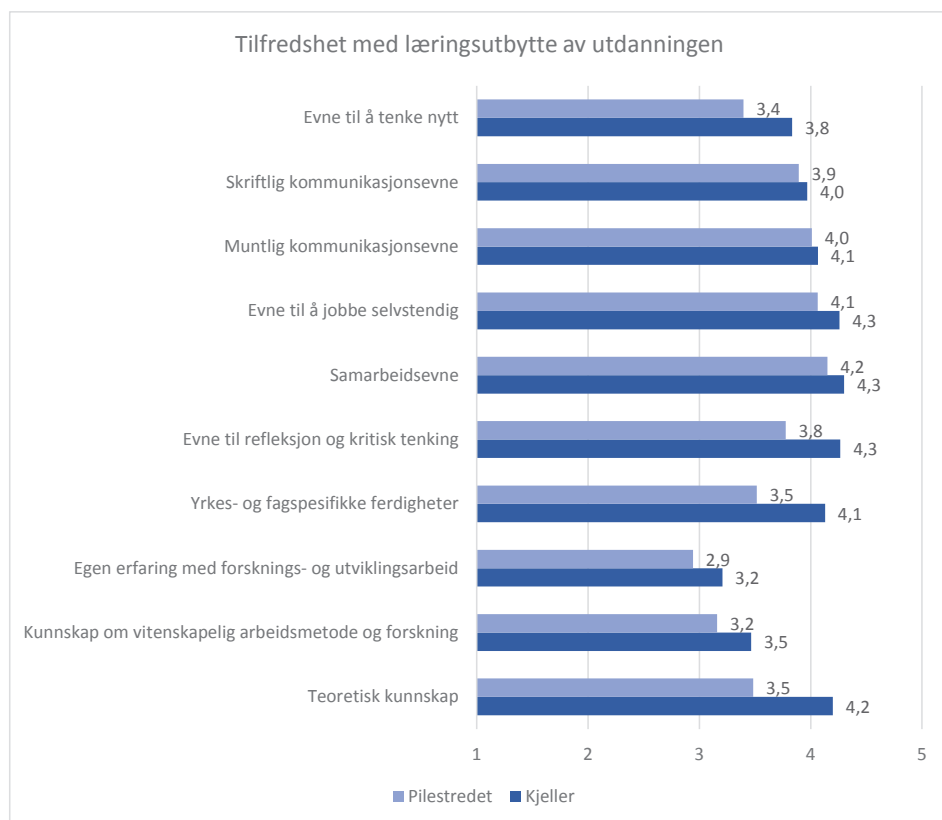
Studentenes opplevelse av eget læringsutbytte kan gi en pekepinn på hva studentene mener de har lært og en eventuell avstand mellom forventet og oppnådd læringsutbytte. Opplevd læringsutbytte er undersøkt både blant andre års studenter (studiebarometeret) og blant nyutdannede kandidater (kandidatundersøkelsen). I begge undersøkelsene er læringsutbytte inndelt i 10 undertemaer, som er like for begge undersøkelsene. Disse temaene er: 'Evne til å tenke nytt', 'Skriftlig kommunikasjonsevne', 'Muntlig kommunikasjonsevne', 'Evne til å jobbe selvstendig', 'Samarbeidsevne', 'Evne til refleksjon og kritisk tenking', 'Yrkes- og fagspesifikke ferdigheter', 'Egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid', 'Kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning' og 'Teoretisk kunnskap'. Studentene som går i sitt andre studieår er bedt om å vurdere hvor tilfredse de er med eget læringsutbytte hittil i studiet, se Figur 4. De uteksaminerte kandidatene er bedt om å vurdere tilegnet læringsutbytte av studiet, se Figur 5.

Figur 4 Tilfredshet med læringsutbytte på en fempunktsskala (1 'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds') hos sykepleierstudenter i sitt andre studieår. Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

Figur 4 viser at det er små forskjeller mellom Pilestredet og Kjeller når det gjelder andreårsstudentenes tilfredshet med ulike deler av eget læringsutbytte, med unntak av at studentene i Pilestredet er markert mindre fornøyd med eget læringsutbytte enn studentene på Kjeller når det gjelder 'teoretisk kunnskap' og 'yrkes- og fagspesifikke ferdigheter'. Det er imidlertid også verd å merke seg den lave skåren generelt på egen erfaring med FoU og kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning.

Figur 5 Tilfredshet med læringsutbytte av utdanningen på en fempunktskala (1 'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds') hos nyutdannede sykepleieres. Gjennomsnitt. Hentet fra Kandidatundersøkelsen 2014.

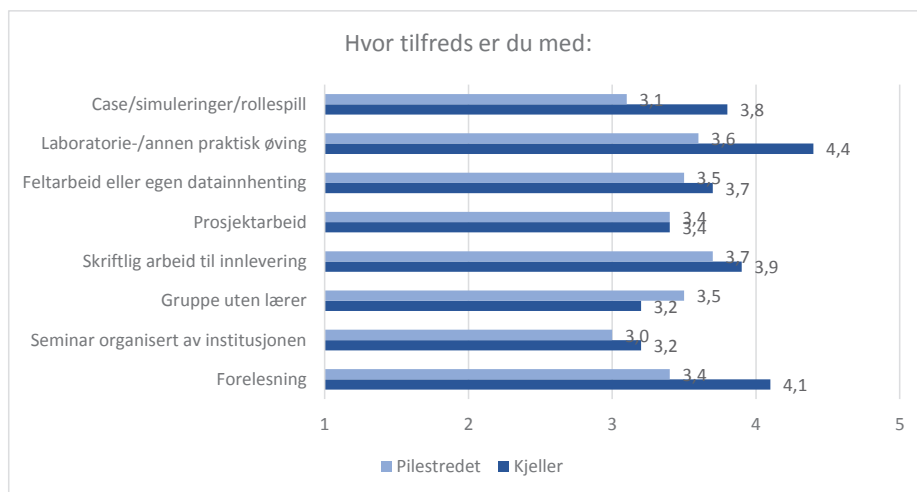
Figur 5 viser at det er små forskjeller mellom kandidater fra de to studiestedene i vurdering av eget læringsutbytte når det gjelder 'Skriftlig kommunikasjonsevne', 'Muntlig kommunikasjonsevne', 'Evne til å jobbe selvstendig', 'Samarbeidsevne', 'Egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid' og 'Kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning'. Imidlertid er kandidatene ved Pilestredet markert mindre tilfredse enn kandidatene fra Kjeller når det gjelder tilegnelse av 'Teoretisk kunnskap' og 'Yrkes- og fagspesifikke

ferdigheter'. I tillegg er kandidatene ved Pilestredet markert mindre tilfredse enn kandidatene fra Kjeller når det gjelder utvikling av 'Evne til refleksjon og kritisk tenking' og 'Evne til å tenke nytt'. Sammenligner en resultatene presentert i figur 4 og 5 er det 'teoretisk kunnskap' hvor det er størst avvik i opplevd læringsutbytte hos respondenter fra Pilestredet og Kjeller. Dette indikerer forskjeller mellom Pilestredet fra Kjeller i hvordan teoretisk kunnskap formidles i undervisning og opplæring.

1.2.4. Studieprogrammets undervisnings- og arbeidsformer

I NOKUTS studiebarometer for 2013 ble studenter i sitt andre studieår bedt om å vurdere hvor tilfredse de var med hvordan ulike undervisnings- og arbeidsformer i studieprogrammet fungerte. Figur 6 viser oversikt over gjennomsnitt for hvor tilfredse sykepleierstudentene ved Pilestredet og Kjeller var med 'Case/simulering/rollespill', 'Laboratorie-/annen praktisk øving', 'Feltarbeid eller egen datainnhenting', 'Prosjektarbeid', 'Skriftlig arbeid til innlevering', 'Gruppe uten lærer', 'Seminar organisert av institusjonen' og 'Forelesning'.

Figur 6 Tilfredshet med ulike undervisnings- og arbeidsformer på en fempunktsskala (1 'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds') hos sykepleierstudenter i sitt andre studieår sin. Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2013.

Av figur 6 ser man at det er størst sprik mellom Pilestredet og Kjeller i studentenes tilfredshet med bruk av 'Laboratorie-/annen praktisk øving' (3,4 mot 4,4 i gjennomsnitt), 'Forelesning' (3,4 mot 4,1 i gjennomsnitt) og 'Case/simulering/rollespill' (3,1 mot 3,8 i gjennomsnitt). Dette spørsmålet fanger bare opp studentenes tilfredshet med ulike undervisnings- og arbeidsformer, og ikke hva det er som gjør at de er tilfredse eller mindre tilfredse med de

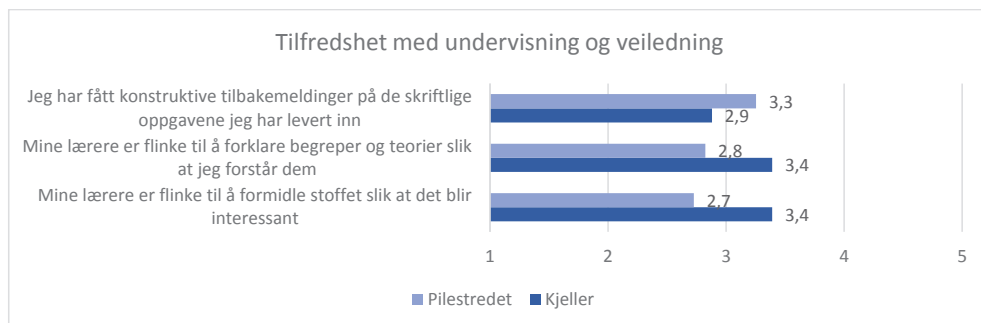
ulike arbeidsformene, eller hvordan kvaliteten på gjennomføringen av dem er. I de neste avsnittene går vi nærmere inn på studenters vurdering av utsagn som fanger opp sider ved kvaliteten på det undervisnings- og veiledningstilbudet (avsnitt 1.2.5), og praksisopplæringen (avsnitt 1.2.6).

1.2.5. Undervisning og veiledning

Både studieadministrasjonens undersøkelse blant førsteårsstudenter høsten 2014, se figur 7, og NOKUTs undersøkelse blant andreårsstudenter (studiebarometeret), se figur 8 og 9, har kartlagt studenters vurdering av undervisnings- og veiledningstilbud.

Figur 7 viser gjennomsnitt for førsteårsstudenters vurderinger ved Pilestredet og Kjeller av hvor enige de er i tre utsagn om undervisning og veiledning. Studentene ble bedt om å vurdere om de 'har fått konstruktive tilbakemeldinger på skriftlige arbeider de har levert inn', om 'lærerne har vært flinke til å forklare begreper og teorier slik at studentene forstår dem' og om 'lærerne er flinke til å formidle stoffet slik at det blir interessant'.

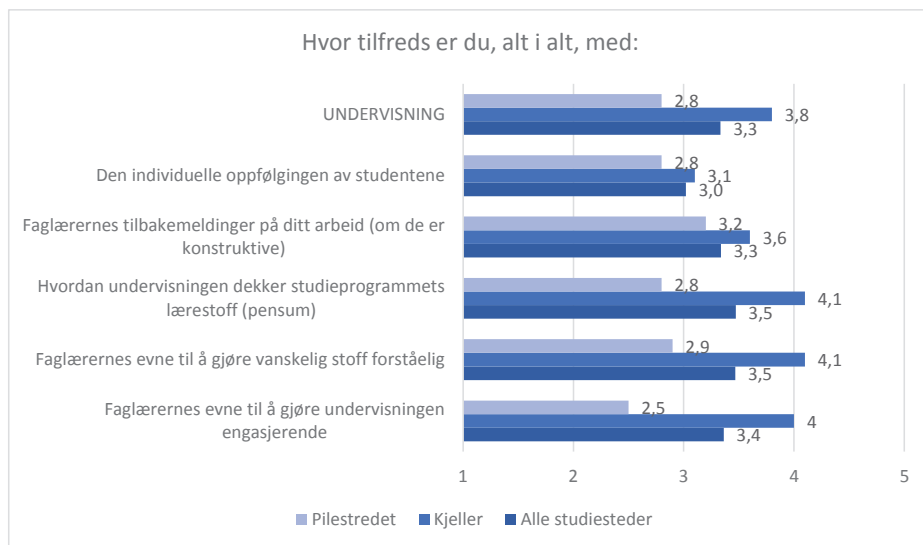
Figur 7 Tilfredshet med undervisning og veiledning blant sykepleierstudenter i sitt første studieår, på en fempunktskala ('ikke enig' til 'helt enig'). Gjennomsnitt. Hentet fra Studieadministrasjonens undersøkelse 2014.

Figur 7 viser at førsteårsstudentene ved Pilestredet i noe større grad enn for studentene ved Kjeller er enige i at de får konstruktive tilbakemeldinger på innleverte skriftlige oppgaver. Imidlertid er studentene ved Pilestredet i mindre grad enn studentene ved Kjeller enige i de to utsagnene om undervisning. Studentene i Pilestredet er i mindre grad enn studentene ved Kjeller enige i både utsagnet at lærerne er flinke til å forklare begreper og teorier slik at studentene forstår dem, og i utsagnet om at lærerne er flinke til å formidle stoffet slik at det blir interessant.

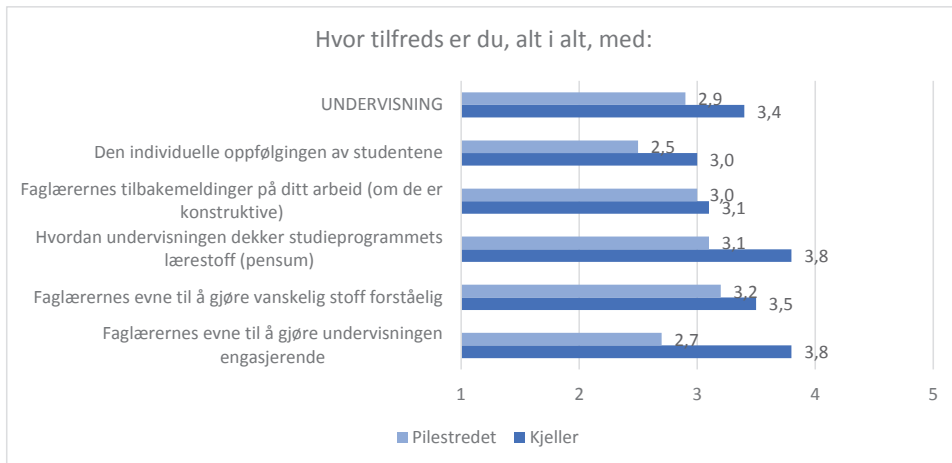
Figur 8 viser gjennomsnitt for hvor tilfredse andreårs sykepleierstudenter er med individuell oppfølging, faglærernes tilbakemeldinger på studentenes eget arbeid, hvordan undervisning dekker studieprogrammet lærestoff, faglærernes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig og til å gjøre undervisningen engasjerende. I tillegg viser den indeksen UNDERVISNING som er en additiv indeks som er regnet ut på bakgrunn av de fem ulike utsagnene studentene har tatt stilling til.

Figur 8 Tilfredshet med undervisning og veiledning blant sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktsskala ('Ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

I Figur 8 viser den additive indeksen UNDERVISNING at det er stor forskjell i gjennomsnittsskår mellom studentenes tilfredshet ved henholdsvis Pilestredet og Kjeller (2,8 mot 3,8). Ser en på gjennomsnittsskåren for de enkelte utsagnene ser en at forskjellen mellom studentgruppene er størst når det gjelder utsagn om undervisning. Studentene ved Pilestredet er altså i langt mindre grad enn ved Kjeller tilfredse når det gjelder om undervisningen dekker pensum (2,8 mot 4,1 i gjennomsnitt), faglærernes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig (2,9 mot 4,1 i gjennomsnitt) og deres evne til å gjøre undervisningen engasjerende (2,5 mot 4 i gjennomsnitt). Resultater fra studiebarometeret for 2013 viser de samme tendenser som for 2014 (figur 8). Imidlertid er ikke forskjellene mellom studiestedene like store som for 2014, se figur 9.

Figur 9 Tilfredshet med undervisning og veiledning blant sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktsskala (1'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2013.

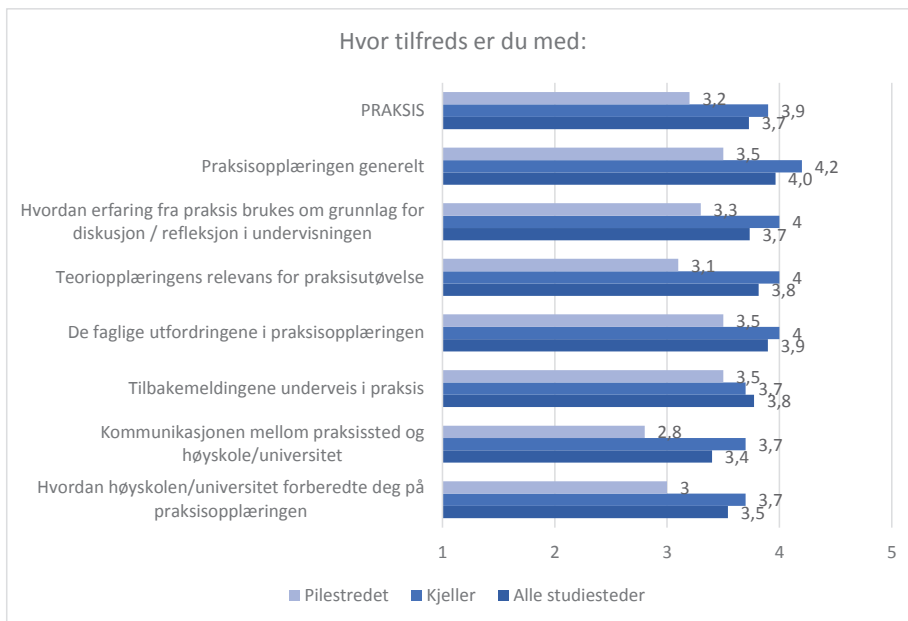

Gjennomsnittsskåren på de ulike utsagnene fra både undersøkelsen blant første- og andreårsstudenter (figur 7, 8 og 9) gir altså det samme bildet, nemlig at hovedforskjellen mellom Pilestredet og Kjeller ligger i at lærerne ved Kjeller oppleves som mer engasjerende og at de gjør lærestoffet mer forståelig enn hva lærerne i Pilestredet gjør.

1.2.6. Praksis

Tidligere analyser av studentundersøkelser blant tredjeårs sykepleierstudenter i Pilestredet (HiO) viste at praksisopplæringen var den delen av utdanningen sykepleierstudentene er mest fornøyd med, og hvor de ikke skiller seg nevneverdig fra de andre høgskoleutdanningene ved HiO (Hatlevik, 2009). I studiebarometeret ble den additive indeksen PRAKSIS laget på bakgrunn av studenters vurdering av egen tilfredshet når det gjelder syv utsagn som fanger opp ulike sider ved praksisopplæringen, kommunikasjon og samarbeid mellom praksisarena og høgskole, forberedelse til praksis og relasjonen mellom teoriopplæringen og det studentene erfarer i praksis, se figur 10.

Figur 10 Tilfredshet med forhold relatert til praksisopplæringen blant sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktsskala (1'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

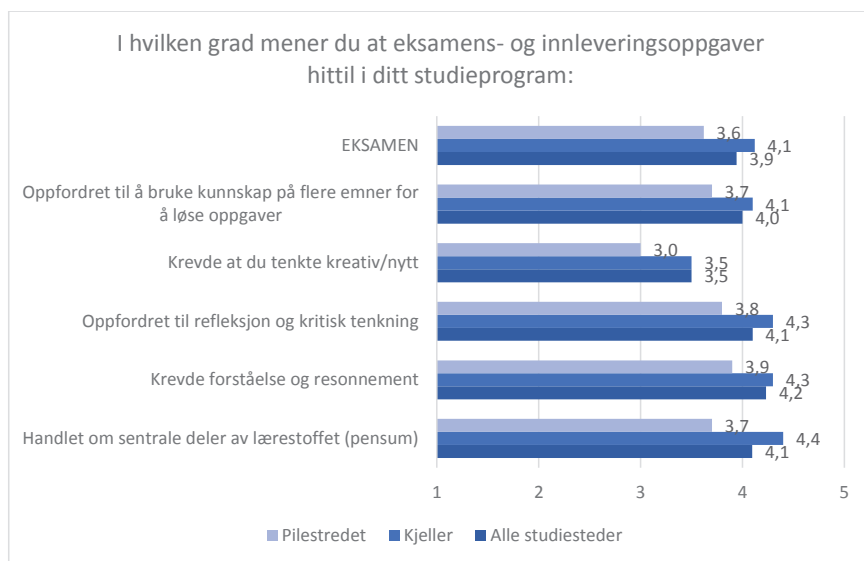

Figur 10 viser at på indeksen PRAKSIS i studiebarometeret er gjennomsnittsskåren noe lavere for utdanningen i Pilestredet enn ved Kjeller. Ser en nærmere på de enkelte utsagnene studentene skulle ta stilling til, skårer Pilestredet jevnt over lavere enn Kjeller på alle utsagnene. Forskjellene er minst mellom studiestedene når det gjelder de utsagnene som går direkte på hva som foregår i praksis, som 'tilbakemeldinger underveis i praksis' (3,5 mot 3,7 i gjennomsnitt) og 'de faglige utfordringene i praksisopplæringen' (3,5 mot 4 i gjennomsnitt). Forskjellen mellom studiestedene er størst på utsagn om kommunikasjon mellom praksissted og høyskole (2,8 mot 3,7 i gjennomsnitt), hvor godt høyskolen har forberedt studentene på praksisopplæringen (3 mot 3,7 i gjennomsnitt), teoriopplæringens relevans for praksis (3,1 mot 4 i gjennomsnitt) og hvordan erfaringer fra praksis brukes som grunnlag for diskusjon/refleksjon i undervisningen (3,3 mot 4 i gjennomsnitt). Dette indikerer at den største forskjellen mellom Pilestredet og Kjeller når det gjelder studentenes opplevelse av praksisdelen av utdanningen, handler om hvor godt høyskolens undervisning får til gode koblinger mellom teoretisk kunnskap og studentenes praksiserfaringer, både i forberedelse til og etterarbeid etter praksisperioder og i kommunikasjon mellom de to læringsarenaene.

1.2.7. Eksamen

I Studiebarometeret er den additive indeksen EKSAMEN dannet på bakgrunn av studenters vurderinger av i hvilken grad de mener fem utsagn passer som beskrivelse på de eksamens- og innleveringsoppgaver de har møtt i studiet. Studentene ble bedt om å vurdere i hvilken grad eksamens- og innleveringsoppgaver ‘oppfordret til å bruke kunnskap på flere emner for å løse oppgaver’, ‘krevde at de tenkte kreativt og nytt’, ‘oppfordret til refleksjon og kritisk tenkning’, ‘krevde forståelse og resonnement’ og ‘handlet om sentrale deler av lærestoffet’, se Figur 11.

Figur 11 Vurdering av eksamens- og innleveringsoppgaver av sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktskala (1'i liten grad' til 'i stor grad'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

Figur 11 viser at gjennomsnittskår for studentene i Pilestredet sine vurderinger er lavere enn for studentene ved Kjeller for alle utsagnene om eksamens og innleveringsoppgaver. Aller størst var forskjellen i gjennomsnittskår på utsagnet om at eksamen eller innleveringsoppgaver handlet om sentrale deler av lærestoffet (3,7 mot 4,4 i gjennomsnitt).

1.2.8. Informasjon fra studiested om pensum, undervisning og eksamen

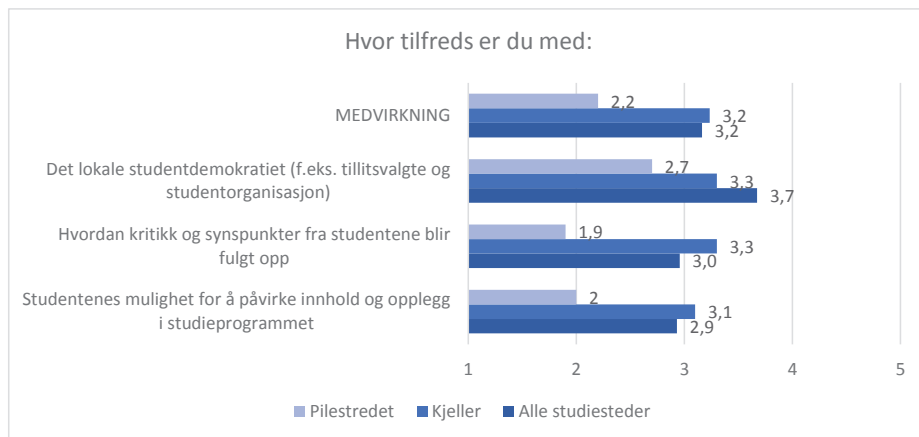
I undersøkelsen blant førsteårsstudentene våren 2014 ble studentene bedt om å vurdere om de er enige eller uenige i utsagnet om at ‘vi får god informasjon om pensum, undervisning og eksamener’. Resultatene viser at 49 prosent av studentene i Pilestredet og 85 prosent av

studentene ved Kjeller var enig eller delvis enig i dette utsagnet. Om lag halvparten av studentene ved Pilestredet som har besvart spørsmålet, opplever altså ikke at de får tilstrekkelig og god nok informasjon om sentrale forhold ved det studiet de går på. Det kan innvendes at studentene selv har et ansvar for å lete opp og få med seg viktig informasjon, og det er mulig at studentene ikke møter opp på de informasjonsmøtene som arrangeres, eller ikke leser den skriftlige informasjonen som gis. Imidlertid tyder disse resultatene på at en bør se nærmere på informasjonsrutinene som en har ved sykepleierutdanningen i Pilestredet for å sikre at viktig informasjon er lett tilgjengelig, slik at studentene får den informasjonen de trenger om pensum, undervisning og eksamener.

1.2.9. Studentmedvirkning

I studiebarometeret er indeksen MEDVIRKNING dannet på bakgrunn av tre utsagn om tilfredshet som studentene skulle ta stilling til. Studentene ble spurt om tilfredshet med ‘det lokale studentdemokratiet’, ‘Hvordan kritikk og synspunkter fra studentene blir fulgt opp’ og ‘Studentenes mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet’, se Figur 12.

Figur 12 Tilfredshet med mulighet for medvirkning hos sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktsskala (1 'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

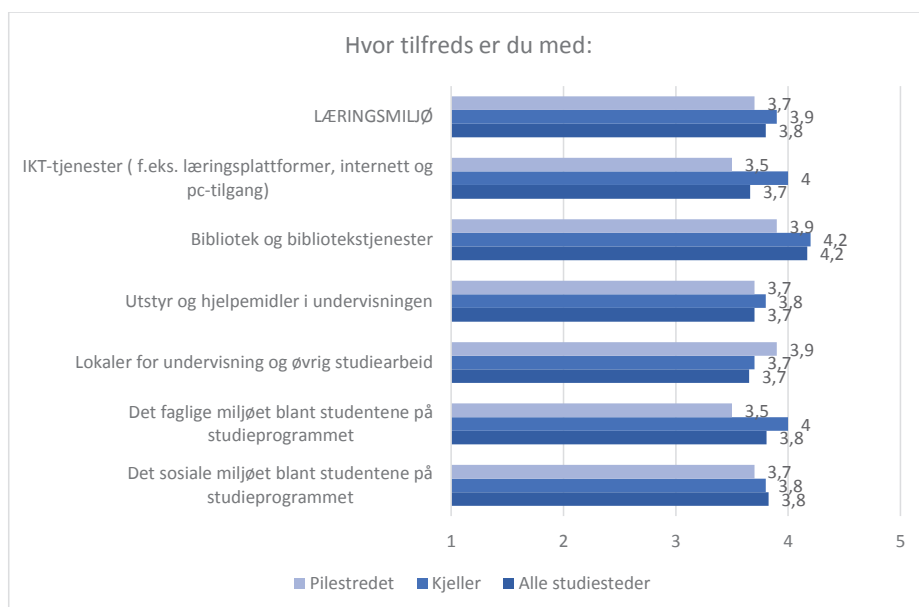
Av Figur 12 går det tydelig frem at det er en vesentlig forskjell i gjennomsnittsskår på tilfredshet mellom studenter ved Pilestredet og ved Kjeller på alle de tre medvirkningsområdene studentene ble bedt om å vurdere. Det var størst forskjell i vurderinger når det gjelder hvordan studenters kritikk og synspunkter blir fulgt opp (1,9 mot 3,3 i gjennomsnitt ved henholdsvis Pilestredet og Kjeller). Studentene ved Pilestredet var også

mindre tilfreds enn studentene ved Kjeller med sine muligheter for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet (2 mot 3,1 i gjennomsnitt).

1.3 Læringsmiljø

De fysiske og sosiale rammene rundt studiene kan tenkes å virke inn på studentenes samlede trivsel og vurdering av sitt læringsmiljø og opplevelse av studiet. I NOKUTs studiebarometer er studentene bedt om å vurdere hvor tilfredse de er når det gjelder en rekke utsagn som til sammen kan sies å gi et bilde av studentenes opplevde læringsmiljø. Figur 13 viser den samlede indeksen for tilfredshet med læringsmiljøet og studentenes gjennomsnittskår når det gjelder hvor fornøyd de er med ikt-tjenester, bibliotek, utstyr og hjelpemidler, undervisningslokaler, samt faglig og sosialt miljø blant studentene.

Figur 13 Tilfredshet med læringsmiljøet hos sykepleierstudenter i sitt andre studieår, på en fempunktsskala (1'ikke tilfreds' til 'svært tilfreds'). Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

I Figur 13 viser den additive indeksen LÆRINGSMILJØ at det er tilnærmet ingen forskjell i gjennomsnittsskår mellom studentenes tilfredshet ved henholdsvis Pilestredet og Kjeller (3,7 mot 3,9 i gjennomsnitt). Alt i alt kan dette tolkes som at studentene ved begge lærestedene er ganske fornøyd med læringsmiljøet samlet sett. Derimot er det en viss forskjell mellom lærestedene når det gjelder gjennomsnittskåren for to av utsagnene. Studentene ved

Pilestredet er noe mindre tilfreds enn studentene ved Kjeller med IKT-tjenester (3,5 mot 4 i gjennomsnitt) og med det faglige miljøet blant studentene (3,5 mot 4 i gjennomsnitt).

Når det gjelder det sosiale miljøet blant studentene viser figur 13 at andreårsstudentene ved begge studiestedene i gjennomsnitt skårer godt over middels (3,7 ved Pilestredet og 3,8 ved Kjeller). Gjennomsnittet for studentenes vurdering av sosialt miljø er omtrent identisk med hva de er for alle studiesteder som tilbyr sykepleierutdanning samlet. I undersøkelsen blant førsteårsstudenter våren 2014 ble studentene bedt om å ta stilling til hvor enige de er i to utsagn som kan gi informasjon om tilfredshet med det sosiale miljøet blant studentene. På utsagnet om at 'det sosiale miljøet på studiet er godt' svarte 74 prosent av ved Pilestredet og 85 prosent av studentene ved Kjeller at de var helt eller delvis enig. Og på utsagnet om at 'det var lett å bli kjent med medstudenter på kullet mitt som jeg kan jobbe sammen med' svarte 79 prosent av studentene ved Pilestredet og 84 prosent ved Kjeller at de var helt eller delvis enige i dette utsagnet. Samlet sett er det i disse to undersøkelsene ikke registrert en markant forskjell i tilfredshet med det sosiale miljøet blant studentene ved de to studiestedene. Imidlertid indikerer studiebarometeret at studentene opplever det faglige miljøet blant studentene og IKT-tjenester som noe bedre ved Kjeller enn ved Pilestredet.

1.4 Studentene

1.4.1. Motivasjon for valg av studieprogram

I NOKUTs studiebarometer for 2013 ble studenter i andre studieår bedt om å vurdere hvor viktige en del ulike forhold hadde vært for deres valg av studieprogram på en skala fra 1 (ikke viktig) til 5 (svært viktig). De helt klart sterkeste motivasjonskildene for studenter både ved Pilestredet og Kjeller var 'yrkesplaner' (gjennomsnittskår på henholdsvis 4,3 og 4,8), 'faglig interesse' (henholdsvis 4,4 og 4,7 i gjennomsnitt) og 'forventning om god studiekvalitet' (henholdsvis 4 og 4,3 i gjennomsnitt). Derimot skiller studentene som grupper seg noe fra hverandre ved at 'nærhet til hjemstedet' har en relativt stor betydning til studenter ved Kjeller, men ikke i like stor grad ved Pilestredet (henholdsvis 4 og 3,1 i gjennomsnitt). Mens selve byen har en relativt større betydning for studenter ved Pilestredet enn for studenter ved Kjeller (henholdsvis 3,9 og 3,3 i gjennomsnitt). 'Selve høgskolen' har en noe lavere betydning for studenter ved Pilestredet enn for studenter ved Kjeller (henholdsvis 3,2 mot 3,8 i

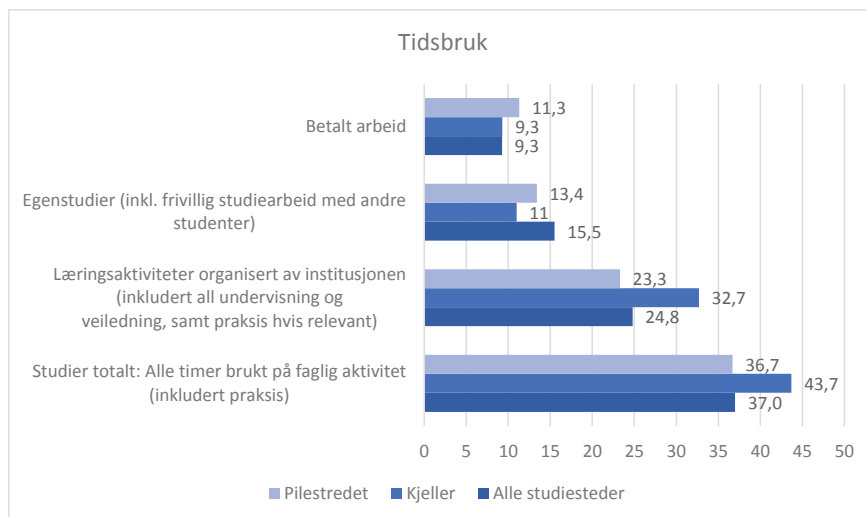
gjennomsnitt). Forhold som anbefalinger og tilfeldigheter hadde liten betydning for begge studentgrupper.

1.4.2. Innsats og tidsbruk

Studentenes egen innsats påvirker hvilket utbytte de får av utdanningen. I undersøkelsen blant førsteårsstudentene våren 2014 ble studentene bedt om å vurdere om de var enige eller uenige i utsagnene ‘Jeg møter alltid godt forberedt til undervisningen’ og ‘Jeg møter alltid presis til undervisningen’. Resultatene viser at det er ingen målbar forskjell mellom studiestedene når det gjelder studentenes svar på disse utsagnene. 72 prosent av førsteårsstudentene ved Pilestredet og 74 prosent ved Kjeller har svart at de er helt eller delvis enige i utsagnet om at de møter godt forberedt til undervisningen, og 94 prosent ved Pilestredet og 95 prosent ved Kjeller er helt eller delvis enige i at de møter presis til undervisningen.

I studiebarometeret høsten 2014 har NOKUT undersøkt hvor mange timer per uke (i gjennomsnitt) andreårsstudentene bruker på ulike læringsaktiviteter og betalt arbeid. Figur 14 viser gjennomsnitt for studenters tidsbruk i timer per uke på ‘studier totalt’, på ‘læringsaktiviteter organisert gjennom institusjonen’, på ‘egne studier’ og på ‘betalt arbeid’.

Figur 14 Tidsbruk blant sykepleierstudenter i sitt andre studieår. Gjennomsnitt. Hentet fra NOKUTs studiebarometer 2014.

Av figur 14 går det frem at gjennomsnittlig tidsbruk på studierelaterte aktiviteter for andreårsstudentene ved Pilestredet tilsvarer om lag en 100prosent stilling (36,7 timer i gjennomsnitt). Gjennomsnittlig tidsbruk for studentene på Kjeller er enda høyere og tilsvarer

om lag en 115 prosent stilling (43,7 timer i gjennomsnitt). Studentene ved Pilestredet oppgir i gjennomsnitt å bruke om lag 2 ½ time mer per uke på egne studier. Også undersøkelsen blant førsteårsstudenten bekrefter at studentene ved Pilestredet bruker i overkant av to timer mer på egne studier enn studentene ved Kjeller (13,7 mot 11,6 i gjennomsnitt for førsteårsstudenter).

Figur 14 viser at andreårsstudentene ved Pilestredet i gjennomsnitt bruker 2 timer mer per uke på betalt arbeid enn hva studentene på Kjeller gjør. Studentene ved Kjeller oppgir å bruke om lag 9 ½ timer mer per uke på læringsaktiviteter organisert av institusjonen og totalt sett om lag 7 timer mer totalt på sine studier hver uke enn hva studentene ved Pilestredet gjør.

Imidlertid er det verdt å merke seg at studentene i Pilestredet sin tidsbruk på studier ligger nærmere gjennomsnittet for studenter fra alle studiesteder totalt, og at det er gjennom deltagelse i læringsaktiviteter organisert av institusjonen studentene ved Kjeller ser ut til å avvike fra hva som er «vanlig» ved andre studiesteder. Om dette skyldes at tilbudet om organiserte læringsaktiviteter er større ved Kjeller enn ved Pilestredet, eller om resultatene avdekker at studentene ved Pilestredet i mindre omfang deltar på det tilbudet som gis, kan ikke disse dataene gi svar på. For å finne ut dette må en gå inn å analysere timeplaner og samlet omfang av læringsaktiviteter som tilbys ved hver institusjon.

1.4.3. Frafall

Av data som er hentet fra Felles Studentsystem går det frem at i februar 2015 er 300 registrert som aktive studenter i Pilestredet av totalt 486 som startet studiet i 2012, se tabell 1.

Tilsvarende tall for Kjeller viser at det er 95 som er registrert som aktive, av totalt 141 som startet studiet i 2012. De øvrige kategoriene (inndratt, karantene, sluttet, trukket og utgått) innebærer at studenten frivillig eller ufrivillig har sluttet på utdanningen, mens permisjon innebærer at studenten beholder studieplassen, men følger et senere kull.

Tabell 1 Oversikt over status sykepleierstudenter ved Pilestredet og Kjeller som startet på sykepleierutdanningen høsten 2012. Data er hentet fra Felles studentsystem.

Status på studentene i februar 2014	Studenter som hadde studierett og som ble tatt opp høsten 2012 ved Pilestredet	Studenter som hadde studierett og som ble tatt opp høsten 2012 ved Kjeller
Aktiv	300 (62 prosent)	95 (67 prosent)
Inndratt	16 (3 prosent)	11 (8 prosent)
Karantene	1 (>1 prosent)	2 (1 prosent)
Permisjon	1 (>1 prosent)	
Sluttet	65 (13 prosent)	12 (9 prosent)
Trukket	94 (19 prosent)	20 (14 prosent)
Utgått	9 (2 prosent)	1 (>1 prosent)
Totalt (studenter som hadde studierett og som ble tatt opp høsten 2012)	486 (100 prosent)	141 (100 prosent)

Av tabell 1 går det frem at det i løpet av 2 ½ studieår er et frafall på 38 prosent for de studentene ved Pilestredet og 33 prosent for de studentene ved Kjeller som hadde studierett og som startet på studiet høsten 2012.

Når det gjelder opptakskarakter så er det en forskjell mellom de to studiestedene, se tabell 2. Studenter med Kjeller som førstevalg hadde i gjennomsnitt høyere opptakskarakterer³ enn studentene ved Pilestredet (38,8 mot 43,1 i gjennomsnitt). Det er også langt flere av de som hadde Kjeller som førstevalg (67 prosent) enn de som hadde Pilestredet som førstevalg (30 prosent) som utgjør studentmassen ved hvert studiested, dvs som faktisk går på det studiestedet de hadde som førstevalg da de søkte opptak. Av disse har studentene ved Kjeller også høyere opptakskarakterer. Vi har imidlertid ikke opptakskarakterer for de som ikke

³ Det vi har brukt som opptakskarakter er tilsvarende generell studiekompetanse fra VGS, uten tilleggs poeng (som for eksempel for militæret, folkehøyskole, osv). Vi har brukt karakterer for både de som søkte i ordinær opptak og i suppleringsopptak.

hadde Pilestredet eller Kjeller som førstevalg, og kan dermed ikke sammenligne gjennomsnittlig opptakskarakter for hele 2012 kullet ved Pilestredet og ved Kjeller.

Tabell 2 Oversikt over opptakskarakter for studenter med henholdsvis Pilestredet (N = 190) eller Kjeller (N=111) som førstevalg høsten 2012. Aritmetisk gjennomsnitt, laveste poengsum, høyeste poengsum og standardavvik.

	Aritmetisk gjennomsnitt	Laveste poengsum	Høyeste poengsum	Standardavvik
Pilestredet	38,8	27,9	52,8	5,2
Kjeller	43,1	30,2	65,9	6,1

Analysene (resultatene er veldig usikre da vi kun har komplette data for om lag 30 prosent av studentene ved Pilestredet og 67 prosent ved Kjeller) av sammenheng mellom opptakskarakter og frafall viser at opptakskarakter er så vidt korrelert med om studenten er aktiv i studiene eller ikke, men at det er en forholdsvis dårlig indikator på frafall. For Pilestredet viser analyser av sammenhengen mellom frafall og opptakskarakterer, også når vi kontrollerer for karakterer oppnådd i studiet, at disse faktorene ikke har en signifikant effekt på sannsynligheten for å falle fra studiet. Ved Kjeller har opptakskarakteren ikke signifikant effekt på frafall når en kontrollerer for karakterer oppnådd i studiet.

Ved å gjøre en regresjonsanalyse og la karakter oppnådd i studiet være avhengig variabel, har opptakskarakterer en svak signifikant effekt (4prosent høyere karakter i løpet av studiet for en enhets økning i opptakskarakter ved Pilestredet og 7prosent høyere karakter i løpet av studie for en enhets økning i opptakskarakter ved Kjeller). Opptakskarakteren forklarer altså ganske lite av oppnådd karakter i studiet, noe som gir videre støtte til en hypotese om at det som skjer i løpet av studieperioden kan ha noe å si for både karakteroppnåelse og særlig for frafall, siden slike faktorer ikke er observert i disse modellene (se vedlegg 1 for detaljer i analysene).

1.4.5. Overgang fra utdanning til arbeid

I undersøkelsen blant undervisningspersonalet fra 2009 og undersøkelsen blant praksisveilederne i 2010 ble respondentene bedt om å vurdere hvor stor andel av studentene de tror vil klare overgangen til yrkeslivet på en utmerket måte: Både praksisveiledere og faglærere ved høyskolen svarte i gjennomsnitt at omlag 3 av 5 studenter vil klare overgangen

på en utmerket måte. Vurderingene gitt av praksisveilederne og faglærerne ved Pilestredet skiller seg ikke fra de øvrige studiestedene som tilbyr sykepleierutdanning.

1.5 Oppsummering

Kvantitative data og analyser viser at det er gjennomgående *likheter* mellom studenters tilfredshet ved Kjeller og Pilestredet på flere sentrale områder: De har relativt høy grad av tilfredshet med fysisk læringsmiljø (som bibliotek og lokaler), med det sosiale miljøet blant studentene, viktige sider ved læringsutbyttet og med relevansen av studieprogrammet. De deler sterke motivasjonskilder for studiet og har til felles relativt høy individuell studieinnsats. Og begge studentgrupper er stort sett fornøyde med praksisopplæringen. I tillegg er det grunn til å understreke at våre data ikke sier noe om eventuelle forskjeller i de uteksaminerte kandidatenes faglige kunnskaper og kompetanse.

De kvantitative analysene viser imidlertid også gjennomgående *forskjeller* mellom studiestedene på mange områder, der mønsteret er at studenter i Pilestredet i gjennomsnitt er klart mindre tilfredse enn sykepleierstudenter ved Kjeller. For de fleste av de følgende punktene er også bildet at Pilestredet skårer markant under landsgjennomsnittet, Kjeller markant over landsgjennomsnittet. Disse områdene er:

- Tilfredshet med undervisning, særlig forelesninger og laboratorie-/annen praksisøving, formidling av teorier og vanskelig stoff, om undervisningen er interessant og engasjerende, men også hvordan undervisningen dekker pensum.
- Praksisopplæringen: her er det systematiske forskjeller når det gjelder opplevelse av kommunikasjon mellom praksissted og høyskole, hvor godt høyskolen har forberedt studentene på praksisopplæringen og teoriopplæringens relevans for praksis.
- Informasjon fra studiested til studenter om pensum, undervisning og eksamen
- Medvirkning, både hvordan kritikk og synspunkter fra studentene følges opp, deres mulighet til å påvirke innhold og opplegg i studieprogram og lokalt studentdemokrati
- Studentenes studieinnsats knyttet til læringsaktiviteter organisert av institusjonen. Mens studenter ved Pilestredet ligger på landsgjennomsnittet i ukentlig tidsbruk (tilsvarende en vanlig hel stilling), ligger studentene ved Kjeller langt over

landsgjennomsnittet, og det er deltakelse i organiserte aktiviteter som særlig trekker opp.

Variasjonen er så vidt klar og stor at det er grunn til å anta at den forteller noe om kvaliteten på utdanningstilbudet. Alternative forklaringer kan være systematisk variasjon mellom studentene på de to studiestedene (studieforutsetninger, motivasjon, egeninnsats). De data vi har på disse områdene indikerer ikke slik systematisk forskjell. Det vi mangler gode data på så langt, er opptakskarakter og frafall. Vi har data om frafall og om opptakskarakterer for de som hadde hhv Pilestredet og Kjeller som førstevalg. Men vi mangler – så langt - data som gir grunnlag for systematisk analyser av forholdet mellom opptakskarakterer, motivasjon, studietilbud, studenttilfredshet, frafall og læringsutbytte/resultater. De undersøkelser som er gjort her gir slik ikke grunnlag for å si at forskjeller i tilfredshet med studiene medfører at det er systematiske forskjeller i kvaliteten på de som uteksamineres fra de to studiestedene.

De kvantitative analysene tyder imidlertid på at Kjeller har klart å etablere et utdanningstilbud som, sammenlignet med landsgjennomsnittet generelt og Pilestredet spesielt, er kjennetegnet av; høy tilfredshet med undervisning og veiledning, engasjerende og dekkende undervisning, god informasjon til, medvirkning og arbeidsinnsats fra studentene og god kommunikasjon med praksisfeltet.

På disse områdene kan altså en sammenlignende analyse gi et bidrag til kvalitetsutvikling av studiet, dette er områder der en trolig med stor effekt kan rette inn innsatsen for å heve kvaliteten på tilbudet i Pilestredet, og der Pilestredet kan lære av Kjeller.

2. Kvalitativ undersøkelse vedrørende studenttilfredshet og forslag til tiltak

Anne Leseth, Peter Forde Hougaard, Tanja Nordberg og Oddgeir Osland

De kvantitative analysene presentert ovenfor, viser systematisk variasjon i tilfredshet med studietilbudet ved studiested Pilestredet og studiested Kjeller. Datamaterialet som følgende kapittel bygger på, er fremkommet gjennom kvalitative intervju med studenter og ansatte ved sykepleieutdanningen på Kjeller og i Pilestredet. Materialet utdyper studenters tilfredshet med utdanningstilbudet, særlig på områdene: tilfredshet med undervisning og veiledning, praksisopplæringen, informasjon fra studiested om pensum, undervisning og eksamen og studentenes muligheter til medvirkning. De som er blitt intervjuet er alle spurt om å komme med forslag til hva de tror kan være gode tiltak for å gjøre utdanningen bedre. Disse svarene er analysert som et eget tema: forslag til tiltak.

2.1. Metode og utvalg

Undersøkelsen baserer seg på et strategisk utvalg av studenter og ansatte ved Kjeller og Pilestredet. Studenter ble rekruttert via ansatte. Vi fikk navn på studenter vi kunne kontakte og gjorde avtaler på epost. Ansatte og kontaktsykepleier ble rekruttert via epost ved direkte henvendelse.

Vi intervjuet totalt 27 personer: 5 studenter ved Kjeller, 9 studenter ved Pilestredet, 4 ansatte ved Kjeller, 8 ansatte ved Pilestredet og 1 kontaktsykepleier for studenter fra Pilestredet.

(Tabell 3)

Tabell 3 Intervjuede og studiested

Intervjuede	Avdeling Kjeller	Avdeling Pilestredet
Studenter	5	9
Ansatte	4	8
Kontaktsykepleier		1
Intervjuer totalt: 27	9	18

Vi intervjuet primært andreårsstudenter og ansatte med ansvar for dette årskullet. Vi hadde ett intervju med en ansatt med ansvar for 3års studenter og intervju med to 3års studenter. Kontaktskykepleiere var vanskelig å få tak i. Av anonymiseringshensyn går vi ikke nærmere inn på posisjon og stillingstype til ansatte vi har intervjuet (fast/midlertidig ansatt, lederansvar, kun faglærer osv.) men skiller kun mellom ansatte og studenter som de to gruppene i materiale.

Alle de intervjuede (informanter) gav muntlig eller skriftlig samtykke til å bli intervjuet. De ble i forkant, både på epost og muntlig, informert om prosjektet og at deltagelsen var frivillig. Informantenes identitet er anonymisert i forhold til navn, alder og stilling. Prosjektet er meldt til NSD gjennom FPK.

Intervjuene ble gjennomført etter den intervjuedes ønske: på kontor, pauserom, i SPS lokaler, på kafe eller i kantine. Intervjuguiden til ansatte og studenter hadde en del felles tema. Intervjuguiden til studenter besto av 37 spørsmål. Spørsmålene tok utgangspunkt i den kvantitative undersøkelsen (se vedlegg 2.) Vi startet med å presentere hovedfunnet om at studenter ved Pilestredet er mindre fornøyd med studieprogrammet de går på enn studenter ved Kjeller for å få informantens spontane reaksjon på dette. Deretter sentrerte spørsmålene seg om følgende tema: 1) Bakgrunn og motivasjon, 2) Sosialt miljø, 3) Undervisning og veiledning, 4) Praksisopplæringen, 5) Forberedelser og egeninnsats, 6) medvirkning og læringsutbytte. Avslutningsvis stilte vi spørsmål om forslag til tiltak for å gjøre utdanningen bedre og studenter mer tilfredse.

Intervjuene ble gjennomført av tre forskere ved SPS, som fordelte intervjuingen mellom seg. Hver forsker noterte for hånd under intervjuet og skrev ut intervjuet i etterkant. Det er det som sies i intervjuet som danner utgangspunkt for datamaterialet i undersøkelsen.

2.1.1. Svakheter ved utvalget

Vi rekrutterte både ansatte og studenter som svarte på henvendelser fra oss, eller vi brukte lærere som spurte noen av sine studenter. Både studenter og ansatte vi intervjuet var på denne måten litt «like» mht. motivasjon til å snakke om utdanningen. Ved å velge ut 2re års studenter gjorde vi også et utvalg av studenter som er i en annen type praksis enn for eksempel første eller tredje års studenter. De systematiske forskjellene i studenttilfredshet ved henholdsvis Pilestredet og Kjeller, la føringer for intervjuguiden og trolig måten informantene

forhold seg i intervjuet. Funnene er likevel konsistente med de kvantitative dataene vi har tilgang til som omhandler studenttilfredshet, og med andre kvalitative studier gjennomført i regi av SPS.

2.2. Analysestrategier

Det ble laget et sammendrag av de involverte forskerne i prosjektet, av hvert av de 27 utskrevne intervjuene. I sammendraget ble informantenes identitet anonymisert og hovedtema organisert ut fra tema i intervjuguiden (for eksempel «informasjon», «veiledning og undervisning») ble løftet frem. Med utgangspunkt i disse sammendragene ble videre fremdrift diskutert med andre forskere på senteret. Denne diskusjonen var viktig som ledd i studiens validitet. Et pågående ph.d.- prosjekt ved SPS som samler inn data fra de tre studiestedene Kjeller, Pilestredet og Sandvika kunne for eksempel bekrefte hovedtendenser og mønstre i vårt materiale.

Den videre analysen av materiale ble foretatt av prosjektleder for det kvalitative delprosjektet, som foretok en *temaanalyse* av intervjuene. En temaanalyse forstås overordnet som en kvalitativ analyse med sikte på å få en samlet forståelse av hva som kjennetegner hvert enkelt tema som det fokuseres på i analysen⁴. Følgende tema er fokusert på i analysen i tråd med anbefalingene fra delprosjekt 1:

- **Tilfredshet med undervisning og veiledning** (Lærernes evne til å formidle teorier og vanskelig stoff, deres evne til å gjøre stoffet interessant og engasjerende, hvordan undervisningen dekker pensum, om eksamen omhandler sentrale deler av pensum).
- **Praksisopplæringen** (opplevelse av kommunikasjon mellom praksissted og høyskole, hvor godt høyskolen har forberedt studentene på praksisopplæringen og teoriopplæringens relevans for praksis).
- **Informasjon** fra studiested om pensum, undervisning og eksamen
- **Medvirkning** (hvordan kritikk og synspunkter fra studentene følges opp, deres mulighet til å påvirke innhold og opplegg i studieprogram og lokalt studentdemokrati)

⁴ For mer om temaanalyse, se for eksempel Sigmund Grønmo's bok: *Samfunnsvitenskapelige metoder*, Fagbokforlaget 2003.

Spørsmålene om forslag til tiltak for å gjøre ens egen utdanning bedre og eventuelt studentene mer fornøyd, ble stilt til alle de intervjuede som oppsummerende spørsmål (se intervjuguide). Analysen av disse svarene vil nødvendigvis derfor også repetere noen oppfatninger som kommer frem i analysen av de andre dimensjonene ved studenttilfredshet. I analysen er det forslag til tiltak for å gjøre utdanningen bedre, eventuelt hva som svekker den, som er vektlagt. Mens studenter og ansatte/ledere ved Kjeller hadde relativt få forslag til hvordan deres utdanning kunne styrkes, hadde studenter og ansatte ved Pilestredet en mengde tema de løfter frem, spesielt i forhold til hva som kunne ha blitt gjort bedre. Det er imidlertid få eller ingen forslag til tiltak der informanten presiserer hvem som skal iverksette tiltakene.

I analysen har vi først og fremst vektlagt studentenes oppfatninger da dette er et primært mål med undersøkelsen. Vi vil presentere analyser av Kjeller og Pilestredet hver for seg for deretter å diskutere likheter og forskjeller. Delstudiets kvalitative design innebærer også en ambisjon om å få frem ulike gruppers oppfatninger og erfaringer av studiet. Vi gjør derfor også tilsvarende analyse av lærere og ledes oppfatninger av studiet og diskuterer avslutningsvis sentrale funn med fokus på helheten i utdanningen. Vi understreker at i den grad analysene fremmer generaliserte oppfatninger av utdanningen («studentene mener, «ansatte sier...») er det med referanse til de vi har intervjuet. Både studenter og ansatte som ble intervjuet svarte imidlertid ofte i generalisert form som om de snakket «på vegne av» alle studenter eller alle ansatte.

2.3. Studenters tilfredshet – Kjeller

Undervisning og veiledning

Studentene vi intervjuet, er fornøyd med undervisningen, og de beskriver mange av lærerne som gode. «Lærerne har et enestående forhold til oss studenter», sier en student. En annen student beskriver det som fantastisk at læreren som spurte om navnet hans første dag på studiet fremdeles husket det. Det var likevel noe variasjon i dette bildet. En tredje student sa at «lærere her er vel sånn som ved andre studiesteder 50/50 gode og dårlige lærere».

Lærerne beskrives som grundige når studentene er på øvingspost. Studentene vi snakket med oppfattet at praksis ble gjort relevant som en oversettelse av teori gjennom lærerens undervisning på Simulerings- og Ferdighetsenheten (SF enheten). Lærerne oppleves som

veldig tilgjengelige og engasjerte, og undervisning i stabile smågrupper, bidrar til god studenttilfredshet. Men problemet er, sier en student, at det er lenge siden mange av lærerne var i praksis. Undervisningen er obligatorisk, noe som studentene vi intervjuet, stilte seg delt til. «Det obligatoriske utfordrer friheten og det er ikke alltid man får så mye ut av forelesningene», sier en student. En annen student som har byttet skole fra Pilestredet, mener de er bedre på pedagogisk opplegg på Kjeller. På Kjeller er det også noen lærere som ikke er så gode formidlere, og noen som ikke samarbeider med de andre men setter sine egne krav.

Studentene er fornøyd med veiledere i praksis, men oppfatter også at det er et virkelighetssjokk å komme i praksis der man må ta ansvar på ordentlig.

Studentene rapporterer også om gode tilbakemeldingspraksiser. Som en sier det:

«Det er alltid emneevalueringer etter grunnleggende sykepleie, anatomi og praksis. De ber om konstruktive tilbakemeldinger». Flere av studentene forteller også at de har noe som heter samarbeidslunsj hvor det gis muntlige tilbakemeldinger til studieleder og emneansvarlig. En annen student sier: «Hvis det kommer frem noe spesielt får vi mail om at det følges opp og hvordan. Eller vi merker det i praksis. Som for eksempel med sammenslåing av sykdomslære og klinisk sykepleie på eksamen. Dette er et eksempel på at ting blir utbedret, at vi blir hørt».

Praksisopplæringen

Studentene vi intervjuet mente kommunikasjonen mellom praksissted og høgsolen ikke alltid er like god, men studentene synes sammenkobling av teori og praksis i utdanningen er bra og at det de lærer har relevans når de kommer ut i praksis. Studentene hadde erfaringer med at praksisstedene ikke alltid var like informert om at studentene kom. Selv om informasjon var sendt fra Høgsolen til praksisstedet, ble ikke alltid denne informasjonen lest av sykepleierne og ansatte i praksis som møtte studentene. Flere studenter var også opptatt av at variasjonen i kontaktsykepleierens kompetanse og erfaring i møte med studenter, var stor. Mens noen var oppdaterte og informert om hvordan de skulle jobbe med studentene, var andre uerfarne og også svært travle. «Kontaktsykepleierne kunne vært mer målrettet valgt ut», sa en av studentene vi intervjuet. I tillegg uttrykte den samme studenten at «veilederen som kommer i praksis kunne rettet veiledningen mer mot praksis».

Noen av studentene beskrev lærernes erfaring med praksis som «utdatert», det vil si det er lenge siden de har jobbet som sykepleiere og er derfor ikke helt oppdatert på endringer i praksisfeltet. Et eksempel kan være at lærere underviser i dokumentasjonsrutiner som ikke lenger benyttes ute i praksis. Spørsmålet om relevans i utdanningen ble knyttet til eksamen. Noen studenter erfarte at eksamen ikke alltid hadde spørsmål som var knyttet til praksiserfaringer eller praksis på en tydelig måte, som for eksempel spørsmål om svært sjeldne sykdommer.

Informasjon

Informasjonen er god og lærerne er flinke til å fortelle hva som er eksamensrelevant. Lærerne legger ut kjernepensum før eksamen på nettet. Det er lett å finne informasjonen som trengs.

Medvirkning

Studentene vi intervjuet var fornøyd med at det var mulighet for kontinuerlig tilbakemelding til lærerne og på organisering av undervisningen. Studentene nevner både skriftlige og muntlige muligheter for tilbakemeldinger og at de ikke husker at ting de har kommet med ikke har blitt tatt opp. Studentene får mail om at kritikk følges opp. I førsteåret forteller studentene vi snakket med, at de har noe som heter samarbeidslunsjer med emneansvarlige. Emneansvarlige møter en student fra hver av smågruppene de blir inndelt i ved studiestart til lunsj en gang i måneden. «Her snakker vi liksom om hvordan det går da», sier en student, «og det er veldig bra for at vi studenter føler vi blir tatt på alvor». Hvert emne evalueres også avslutningsvis, enten elektronisk eller muntlig. Samarbeidslunsjene fremstår som viktige fora for tilbakemelding.

Forslag til tiltak fra studenter ved Kjeller

- *Praksisstedene* må være informert om at studenter kommer
- *Praksisveilederne* må være oppdatert på praksis
- *Kontaktsykepleierne* må være oppdatert når det gjelder det å ha studenter
- Eksamen må henges på praksis
- Bra med krav og obligatoriske forelesninger
- *Standardisering* av utdanningen på nasjonalt nivå så man kan bytte studiested ved behov

2.4. Studenters tilfredshet – Pilestredet

Tilfredshet med undervisning og veiledning

Studentene vi intervjuet uttrykte gjennomgående misnøye med forelesningene i Pilestredet. Samtidig skilte studentene mellom eksterne og interne forelesere, og mellom store forelesninger og gruppeundervisning og veiledning. «Eksterne forelesere har gjerne ferske eksempler fra praksis og er engasjerte i sykepleierfaget», sa en student. Noen av de interne foreleserne, primært de som har kontakt med praksisfeltet gjennom arbeidet, beskrives også som engasjerte. Men de fleste studentene vi snakket med uttrykte kritikk av interne forelesere. Som en uttrykte det: «Noen forelesere leser opp fra powerpoint eller manus, og det ser ut som de ikke har lyst å forelese». En annen sa: «Foreleserne har ikke kontakt med oss studenter, de vet ikke hva vi heter og de åpner ikke for dialog og spørsmål». En tredje student sa: «Lærerne her vil ikke ha kontakt. De virker fjerne». Det er ikke klart for studentene hva som er relevansen med de store forelesningene og hvordan de kan være nyttige utover å lese pensum på egen hånd.

De vi intervjuet ga uttrykk for at de var mer fornøyd med veilederne, som også veileder dem i praksis, enn ansatte i foreleserrollen. Studentene sa at det er mange flinke veiledere, som er engasjerte og som kan navnene deres. «Problemet er», sa en student, «at det er så personavhengig om veilederen er god eller dårlig». Studentene sa at det ikke virker som om veiledere har en felles mal de jobber etter. Noen veiledere stiller strenge krav til for eksempel log fra praksis, mens andre veiledere «godkjenner alt». Dette opplevde studentene som urettferdig. Studentene opplevde at det er manglende kommunikasjon og samarbeid lærerne imellom. Dette gjenspeiler seg i måten stoffet formidles på og som manglende enighet både i teoretisk undervisning og i kommunikasjon med praksis.

Informasjon

Informasjon om studiested, pensum, undervisning og eksamen opplevdes generelt som dårlig av studentene vi har intervjuet. Informasjonen gis på ulike steder: studentweb, fronter, fra praksisveileder og lærere. Det er spesielt informasjonen på internett som er problemet. En student sa: «I fjor måtte vi inn på tre ulike timeplaner på Fronter for å sjekke henholdsvis tid og sted for undervisning, hvilke fag og pensum med oppgaver. Dette klaget vi på men det ble ingen endringer». Noen studenter sier at informasjonen er helt ok, men selv om

semesterplanen ligger klar dukker det opp obligatoriske ting på kort varsel som ikke står på planen (for eksempel kurs i blodprøvetaking). Dette kan skje når studenter er i praksis.

Motstridende og uforutsigbar informasjon. Informasjon er også personavhengig og avhenger av læreren. Lærere kunne gi ulike beskjeder til studentene om tider for undervisning, innleveringsfrister og eksamensoppgaver. Dette sammen med uforutsigbarhet («vi vet ikke når ting skal skje») og manglende koordinert informasjon både på nettet og blant lærere, skaper misnøye blant studentene.

Manglende informasjon og dårlig informasjon gjorde at studenter ofte refererte til «jungeltelegrafene», dvs. hva de hører fra andre studenter, venner, media eller tilfeldig kjente, som var den viktigste uformelle informasjonskanal både når det gjaldt undervisning og praksis og studiet som helhet.

Vurderingspraksis ble oppfattet som tilfeldig og motstridende av studentene vi intervjuet. Flere uttrykte at det er en vanlig oppfatning at det ikke hjelper å klage og de som klager går ned flere karakterer. Dette skaper et rykte, mente studentene, om at «det nytter ikke å klage i Pilestredet». Studenter vi intervjuet hadde selv erfaring med å klage og kjente medstudenter som hadde klagd. Flere studenter mente selve begrunnelsen de fikk på karakteren fremsto som dårlige og useriøse fra læreren.

Medvirkning

Det skaper ifølge studentene vi har intervjuet, irritasjon når lærerne viser manglende interesse, når regler er uklare, karaktersetning veldig variert og veiledning i praksis er veldig forskjellig. De studentene vi har intervjuet oppgir at de svarer på evalueringer på limesurvey, men at de ikke vet hva som skjer med disse. De fikk ofte høre fra lærere at siden svarprosenten er så lav, dvs. 30prosent eller mindre, er ikke tilbakemeldingene gyldige. Dette opplevde studentene slik at deres tilbakemeldinger ikke teller og at det ikke nytter å gi kritikk fordi den ikke følges opp. Denne oppfatningen styrkes med at studentene har blitt informert om at lærere ikke får evalueringsskjemaene fra sin undervisning, at de må be om dem og at emneansvarlig så å si «anonymiserer» og redigerer kritikken som studentene gir. Som en student sa litt irritert: «Det må være en misforstått HMS strategi at lærere ikke får se evalueringsskjemaene. Lærere har jo også behov for tilbakemeldinger på sin undervisning». Lærerne oppfattes som beskyttende på hverandre, så en annen student. De fremstår i mange tilfeller som uvillige til å samarbeide

om undervisning og veiledning og å ta studentenes innspill på alvor. Studentene opplevde at de har lite mulighet til å bli hørt og at systemer for konstruktiv kritikk og tilbakemelding i liten grad fungerer.

Praksisopplæringen

Studentene virker langt på vei fornøyd med å være i praksis. Men samtidig uttrykte studentene vi har snakket med at de er kritiske til en rekke sider ved praksisopplæringen. Det er spesielt *samarbeidet mellom praksissted og høgskolen* som oppfattes som for dårlig. Dette har gitt seg uttrykk på ulike måter, som at studenter vi intervjuet har opplevd ikke å bli tatt imot i praksis. Som en student sa: «Etter morgenmøtet forsvant bare alle sykepleierne ut i avdelingen mens vi studenter satt igjen som spørsmålstejn». Andre eksempler er at de er fornøyd med kontaktsykepleieren i praksis, men ikke med praksisveilederne fra høgskolen som oppfattes som lite oppdatert.

Noen studenter opplevde at de ikke er godt forberedt til praksis fordi de har øvd mer på prosedyrer enn håndtering av ensomme pasienter, psykotiske pasienter eller kritikkverdige forhold på praksisstedet. Noen studenter vi snakket med uttrykte at deres erfaring i praksis, for eksempel å måtte gå fra gamle, syke og ensomme mennesker etter et hjemmebesøk, ikke hadde betydning i veiledningssituasjonen. «Det er den teoretiske kunnskapen de vil teste oss på», sa en student, «og ikke hvordan mine opplevelser kan være utgangspunkt for å si noe teoretisk». Studenter som har hatt praksis i utlandet, sier det er svært givende men at de også opplever manglende kommunikasjon mellom høgskole og praksissted.

Forslag til tiltak fra studenter Pilestredet

- Undervisningen må gjøres bedre. Positivt om forelesere kan bruke egen erfaring mer. Ledelsen må sende forelesere på formidlingskurs. Vi ønsker at lærerne må være mer lyttende og imøtekommende.
- Veiledning er bra. Men veiledere må samordne seg mer i forhold til hvilke krav de stiller til studenter både i praksis og i teori. Fint når veiledere kan navn på oss studenter.
- Praksisopplæringen. Praksisopplæringen bør integreres bedre i studiet. Vi ønsker mer tid på SF enhet og å øve på hverandre. Studenter bør få likere praksis og likere grunnlag. Mer informasjon om praksisstedet i forkant.

- Informasjon er en svak side. Gjør informasjonen mer organisert og forutsigbar. Gi oss en timeplan. Vanskelig å finne frem på Fronter. Informasjon ligger mange ulike steder. Rydde opp på fronter. Bedre flyt i kommunikasjon. Den stopper ofte opp og vi får ikke svar på henvendelser. Vurderingspraksis må bli likere. Romorganiseringen er uforutsigbar og logistikken en utfordring å finne frem i. Antallet studenter må reduseres.
- Det er for stor avstand mellom studenter og ansatte. Det er ansatte sitt ansvar å gjøre noe med dette. Utdanningen må følge opp evalueringene.

2.5. Ansatte⁵

I intervjuer med ansatte og ledelse tok vi også utgangspunkt i studentenes tilfredshet. Det som kom opp i intervjuene med de ansatte var i større grad hvordan studenters manglende tilfredshet og «ryktet» om at studentene var utilfredse også virker inn på ansattes egen erfaring av utdanningen, av egen arbeidsdag og egen tilfredshet med utdanningen. Dette var tema som inngår i intervjuguiden, men som i større grad enn i studentintervjuene ble løftet frem som sentrale. Derfor følger ikke disse analysene samme mønster som analysen av studentintervjuene, tilsvarende er det så vidt store forskjeller mellom studiestedene at også denne framstillingen har ulik struktur.

2.5.1. Ansatte Kjeller

Ansattes oppfatning av studien om studenttilfredshet

Ansatte vi intervjuet ved Kjeller ga uttrykk for stor tilfredshet med sin utdanning. Undersøkelsens design og utgangspunkt gjorde også at ansatte vi intervjuet startet med å forholde seg til resultatene fra den kvantitative studien der Kjeller scorer høyt på studenttilfredshet. Et gjennomgående tema i intervju med ansatte var spesielt den nære kontakten som synes å være mellom ansatte og mellom ansatte og studenter. Flere av informantene mente dette skyldes organiseringen av studiet med teamjobbing, etablering av

⁵ Av anonymitetshensyn skiller vi ikke mellom lærere og ledelse her, men det kan fremgå i analysene at noe sies av lærere, noe av ledere.

små studentgrupper, av ledelsens sterke vektlegging av kommunikasjon og samarbeid og av selve den fysiske utformingen av arbeidsmiljøet på Kjeller: alle ansatte inkludert ledelsen, er samlet på et plan på høgskolens campus.

Praksisopplæringen

Ansatte vi intervjuet var fornøyd med praksisopplæringen. Et par av informantene beskrev hvordan de hele tida jobber med et bedre forhold til kontaktsykepleiere og praksisstedet, blant annet ved å tilby felles faglig lunsj og en halv dags seminar med kontaktsykepleierne med tema: hvordan gjøre det bedre i praksis? De ansatte uttrykte likevel at praksisopplæringen er det stedet der det er mest rom for forbedring. Det er alltid knapphet på praksisplasser og man jobber stadig med samarbeidet med kontaktsykepleiere i praksis og for at studenter skal få praksisplassen de ønsker seg. Veiledning i praksis er veldig personavhengig og her uttrykker flere ansatte at utdanningen har forbedringspotensial ved å gjøre veiledning i praksis og krav fra studentene enda mer standardisert.

Fag- og arbeidsmiljø

Fagmiljøet ble av de ansatte beskrevet som godt og sosialt med nær kontakt med både ansatte og studenter, og med gode rutiner både når det gjaldt tilbakemelding, evaluering og teamarbeid. Som en informant sa det: «Man treffer folk i gangene og vi har felles lunsjer hver dag». En annen sa det slik: «Vi har god kultur for faglige diskusjoner og å dele og gi konstruktiv feedback». En tredje sa: «Vi går veldig mye inn og ut av hverandres kontor, vi jobber tett sammen. Jeg synes det er bra med den åpenheten. Jeg liker det»

Lærerne vi snakket med ga uttrykk for å ha mange faglige diskusjoner med hverandre, og det at de jobber tett i team ble oppfattet som positivt. Lærerne utarbeidet like undervisningsopplegg for alle studentene slik at de kunne samarbeide i forberedelsene til gruppeundervisningen og diskutere det pedagogiske opplegget på forhånd. En lærer uttrykte at de har «fin delekultur på lærer-, veilednings- og undervisningsopplegg.» Med dette understreket læreren at de ansatte snakket med hverandre før undervisning, de leser gjerne hverandres forelesninger og har oversikt over hva de andre lærerne snakker om så det ikke blir for mye overlapping eller manglende sammenheng. «Så jeg vet hva det blir undervist i. En uke er tema for eksempel sirkulasjon. Da har studentene forelesning om sirkulasjon,

øvingspost om sirkulasjon og gruppesamling om sirkulasjon. Neste uke er det respirasjon. Og så videre».

Med organisering av undervisning i små grupper over lengre tid med samme lærer, ga det gode muligheter for endring og til å fange opp misnøye, både blant ansatte og studenter.

Noen av de vi intervjuet beskrev miljøet som bra, men arbeidsplassen som kvinnedominert og at de kunne være bra med flere mannlige kolleger.

Organisering, ledelse og informasjon

Ansatte vi snakket med var relativt enstemmige når det gjelder organiseringen av studiet. De så det som positivt med studenter i grupper fra første dag. Disse gruppene fungerer formelt fram til de begynner i teoriblokk i forhold til spesialisthelsetjenesten i midten av 2 semester, men ofte uformelt også i andre og tredje studieår. Smågruppeorganiseringen i andre studieår er delt inn ut fra type praksis. Det at ansvaret for studiet og helheten i utdanning er knyttet til en studieleder, ble oppfattet som svært positivt. I 2012 ble det gjennomført ny omorganisering av de ansatte, for å få tydeligere rapporteringslinjer, bedre oversikt over bruk av førstestillingskompetanse og strategisk bruk av FoU-ressurs. Som en ansatt sa: «Ansvarsfordelingen følger linja og det er klare roller med arbeidsoppgaver mellom ansatte på ulike nivå. Orden, system, samarbeid og kommunikasjon er stikkord». Ansatte jobber også i team og det oppleves som fruktbart. Studenter bruker relativt mye tid på øvingsposten og de er fornøyd med å få øve mer på hverandre. Dette er en endring som har blitt iverksatt etter etterspørsel fra studentene.

Helheten i utdanningen

Ansatte vi snakket med hadde klare oppfatninger om at alle jobber med helheten i utdanningen med utgangspunkt i studieleder som er den som «holder i helheten». Ansvarsfordelingen synes tydelig blant de ansatte. Som en informant uttrykte det: «Studieleder diskuterer med emneansvarlige og alle lærere hver tredje uke. Da er det liksom forholdet mellom helheten og delene vi tar opp og hvordan vi synes det går». Ansatte vi intervjuet ga uttrykk for at alle lærere får følelsen av å «gjøre utdanningen sammen». Fagteam jobber sammen med utdanningen. Den klare ansvarsfordelingen og de mange mulighetene for

diskusjon og arbeid i team, gjør at utdanningsløpet fremstår for de ansatte som oversiktlig og også som relativt lett å endre fordi det er oversiktlig.

Undervisning og veiledning

Ansatte fremstod som engasjerte, og omtalte hverandre som nettopp det, i et miljø hvor det gis kontinuerlig muntlige og skriftlige tilbakemeldinger til studentene. Ansatte samarbeider tett om undervisningsopplegget. Ansatte får også undervise i det de har lyst til og dette oppleves som motiverende. Noen ansatte uttrykker at det kan være en utfordring i undervisningssituasjoner å håndtere svake studenter og fremmedspråklige som er faglig sterke men som er svake i norsk.

En illustrasjon på tenkningen finner vi i følgende utsagn om praksisøvelser:

«Vi har først forelesninger med 200 studenter. Så er det gruppeundervisning om temaet før de går i øvelsesgrupper på øvelsesposten. Sånn prøver vi å forberede dem. Vi bruker 3 ganger så mye tid på øvingsposten som i Pilestredet. Studentene øver seg på hverandre».

Medvirkning, evaluering og tilsynssensor

Ansatte vi intervjuet beskrev en utdanning med en lang kultur for evaluering og med «gode tilbakemeldingssløyer». De har et godt system med bla annet systematisk bruk av quest-back. Den tette kontakten mellom lærere og studenter og en kultur for tilbakemelding gir rom for hyppige muntlige tilbakemeldinger hvis ting ikke fungerer. Emneansvarlige har også samarbeidslunsjer en gang i semesteret med en student fra hver av de små gruppene. Negative tilbakemeldinger om enkeltlærere tas opp med den enkelte av fagansvarlig og studieleder. Kjeller har i årevis brukt tilsynssensor, og på den måten hatt tett link mot Høgskulen i Volda (HVO).

Forslag til tiltak fra ansatte ved Kjeller som omfatter både Kjeller og Pilestredet:

- Viktig å være endringsorientert/åpen for endring
- En studieleder for hele instituttet – en som har ansvar for helheten
- Tett samarbeid med praksisfeltet – her er det rom for forbedringer
- Jobbe kontinuerlig med organisering av studier, studenter og ansatte
- Ansatte får velge arbeidsoppgaver selv

- Tett samarbeid med studenter

2.5.2. Ansatte Pilestredet

Ansattes oppfatninger av studenttilfredsheten

En gjennomgående oppfatning blant de ansatte vi intervjuet i Pilestredet var at de hadde forståelse for studentenes misnøye. Informantene hadde ulike begrunnelser for hva de la i dette. Størrelsen på utdanningen var ett argument: når studenter starter i Pilestredet møter de en kjempestor organisasjon som minner lite om formødrenes «sykepleieskole». Størrelsen på utdanningen mener noen gjør at studentene «hverken blir sett eller hørt», og de store felles forelesningene er et særegent problem. Det var også ansatte som mente at et problem med misnøyen hos studentene lå i den type undersøkelse/evalueringer som måler misnøye; den har lav svarprosent og studentene svarer av gammel vane. Noen mente at det var for mange undersøkelser utført av ulike oppdragsgivere, som kunne vært koordinert bedre. Flere ansatte fremhevet slike problemer som: ulike oppfatninger blant de ansatte om hvordan programplanen skulle leses, ledelsens store ansvarsområde, uklare og til dels motstridende signaler fra de ansatte til studentene (for eksempel at noen sier «jeg skjønner heller ikke poenget med denne eksamen»). Noen stilte også spørsmål ved om ikke ansatte hadde altfor stor frihet til å gjøre som de selv ville både når det gjaldt organisering av arbeidet (som tilstedeværelse) og innholdet i det.

Med andre ord; intervjuene i Pilestredet gav inntrykk av en organisasjon preget av ulike oppfatninger blant de ansatte på mange områder, uenigheter som trolig også påvirker kommunikasjonen med studentene. Problemene er umulig å beskrives fyllestgjørende på bakgrunn av vårt datamateriale, vi har derfor valgt å sortere de i a) sentrale problemer det synes å være enighet om, b) problemer der det synes å være uklare og motstridende vurderinger blant de ansatte og c) spørsmål som angår organisering og ledelse.

2.5.2.1. Felles og anerkjente problemer i møtet med studentene

Undervisning og veiledning – forelesningene som problem

Et gjennomgående tema var at ansatte trives med veiledning i små grupper der de lærer navn på studentene, men at undervisning i de store auditoriene som kan romme 600 studenter ikke

er motiverende. Det er utmattende», sa en ansatt, «og jeg skjønner ikke nytten med så store forelesninger». Et utbredt rykte om at forelesningene i Pilestredet er dårlige ble trukket frem som et selvstendig problem. Noen mente at dette er et rykte som settes ut første dag på studiet av de som er faddere for nye studenter. Dette medfører at mange studenter ikke kommer på forelesninger som holdes av internt ansatte. Samlet får vi et inntrykk av en «ond sirkel» for en del forelesninger: Foreleser er ubekvem med denne undervisningsformen, forelesningen foregår i store lokaler der få studenter møter (for eksempel 20 av 130) men der de er bundet av en forelesningsform som er kjedelig og formell. Flere ansatte etterspurte gode begrunnelser for hvorfor man skal ha store forelesninger, og om det er mulig å omorganisere denne undervisningsformen.

Manglende tilbakemeldingsrutiner overfor undervisere – ulike vurderingskriterier overfor studenter

Ansatte vi intervjuet i ulike stillinger, ga alle uttrykk for manglende tilbakemeldingsrutiner og evalueringskultur overfor ansatte i utdanningen. De fleste hevdet at det er et problem at fagpersoner ikke gis negative tilbakemeldinger, at ubehageligheter «puttes i en skuff», som en ansatt uttrykte det, at ansatte ikke bruker kvalitetssikringssystemet godt nok, og at man ikke gjør noe med tilbakemeldinger fra studentene. Flere mente ansvaret for evaluering og tilbakemeldingssløyer pulveriseres: Til tross for evalueringer gjennom limesurvey etter hvert emne, ble det hevdet at evalueringsresultatet ikke får konsekvenser for de som er involvert i emnet. En av de intervjuede omtalte praksisen slik: «Emneansvarlig får inn de utfylte evalueringene av de studentene som har svart. Emneansvarlig summerer opp funnene og sender videre til studieleder som analyserer resultatet. Det anonymiseres. Så lages en evalueringsrapport. Lærere på emnet kan kontakte studieleder for å vite mer spesifikt om hvordan ens egen undervisning er evaluert».

Også ansatte med ansvar for å revidere evalueringene og lage en egen anonym versjon av denne, opplevde det som vanskelig å gi ubehagelige tilbakemeldinger til andre kolleger (for eksempel om undervisningsopplegget) og var skeptiske til å gjøre dette transparent for andre. Som en sa: «Jeg ville aldri vist negative vurderinger av enkeltpersoner i offentlighet. Jeg ville tatt det opp med vedkommende». Ledelsen på sin side har delegert ansvaret for evalueringer til sine underordnede emne ansvarlige. Det ble oppfattet som et problem av ansatte generelt at svarprosenten er lav, og det opplevdes også som et problem å ta opp utfordringer med dårlig

undervisning med aktuelle lærere. En ansatt sa: «Ledelsen trykker ned evalueringene og evalueringene siler informasjon som gjør at lærere ikke forberedes på å ta tilbakemeldinger på faglig formidling». Ansatte vi har intervjuet opplevde at ledelsen ikke etterspør deres erfaringer med evalueringsrutinene, mens ledelsen opplevde det som vanskelig at studentene ikke blir hørt, men også at de ikke svarer på evalueringene. Det kan synes som at ansatte er opptatt av hvordan de skal håndtere klager på dem som personal og forelesere, hvordan evaluerings skjemaene skal lages (skal man gi rom for mange åpne spørsmål, eller skal spørsmålene være lukkede) og hvem som skal ha det overordnede ansvar for at formålet med evalueringer tydeliggjøres og følges opp.

Flere ansatte tok også opp utfordringer med ulike vurderingspraksiser og store skjønsspørsmål i karaktersetting. Flere mener en 3dje sensor kan være en løsning på dette.

2.5.2.2. Uklare og/eller motstridende vurderinger av praksis og helhet?

Praksisopplæringen

Det syntes å være ulike oppfatninger blant informantene om hva formålet med praksis er, hvilken rolle ansatte skal spille som veiledere i praksis og hvordan samarbeidet med praksisstedet skal være. Det syntes å være et skille blant ansatte som vil ha enda mer kontakt med praksis gjennom studenter, og de som synes det er for mye praksiskontakt i studiet og vektlegger teoretisk skoling i større grad. Som en ansatt sa: «Det er en diskusjon blant ansatte om hva formålet skal være med praksis og med studie i sin helhet: å studere sykepleie eller å bli sykepleier gjennom læring i praksis». Noen ansatte uttrykte bekymring for at de hadde hørt at høgskolens ledelse hadde bestemt at «lærerne på sykepleie er for mye i praksis og må komme seg tilbake på kontoret», som en informant gjenga det. Dette forslaget om mindre deltagelse i praksis for lærere, var noe disse informantene var sterkt uenig i. «Det er vi som er ekspertene», hevdet en ansatt, «sykepleierne i praksis vet mindre enn oss om pensum». Andre ansatte hevdet at et problem var at man som lærer ikke visste at undervisningen skulle gjøres relevant for praksis, og at noe av den dårlige evalueringen ansatte fikk i studentbarometeret og andre undersøkelser, var nettopp at lærerne ikke gjorde teori relevant for praksis. Andre igjen mente relevansen lå i læringsplanen eller at praksisen var god og at programplanen måtte justeres. Noen mente at et problem i praksis var at noen praksissteder mente studentene skulle kunne alt når de kom dit, mens lærerne i utdanning så på praksisstedet som et sted studentene skulle lære. Ansatte uttrykte også bekymring over at

det ble stilt ulike krav til studenter i praksis. Ansatte var enige om at de burde ha en felles forståelse av hva som skulle vurderes i praksis, men få hadde forslag om hvordan man kunne komme frem til en slik forståelse. Noen mente dette var et ledelsesproblem.

Helheten i utdanningen

Også når det gjelder ansvaret for og realiseringen av helheten i utdanningen syntes det å være ulike oppfatninger: Flere av de ansatte vi snakket med refererte til Kjellers organisering av utdanning med en studieleder, som noe som måtte være bedre enn slik det var organisert ved deres arbeidssted i Pilestredet. Ansatte på alle nivå uttrykte at det var en utfordring å ha oversikt over helheten med tre studieledere, samtidig som studielederne i hver sin stilling har det mange beskrev som «et enormt ansvarsområde der det handler om å delegere ansvar. Ansvaret for studenter for eksempel, er det andre som tar». Studielederne er forskjellige og det kan synes som det er ulike oppfatninger om hvem som har ansvar for helheten og hvordan den skal se ut. Noen ansatte mente helheten i studiet ligger i selve programplanen og at studieledere jobber med å holde i denne røde tråden. Studieledere møtes en gang i uka for å diskutere sammenhengene og hvordan de ivaretas. Samtidig beskrev noen ansatte det som umulig å se helheten fordi programmet er så stort og uoversiktlig. Andre ansatte mente det er manglene helhetstenkning på ledelsesnivå og at ledelsen ikke har kontakt med hva som faktisk skjer og at helheten bare eksisterer nettopp i planen men ikke i praksis. I praksis er det lærere som ikke vil forholde seg til programplanen, mens andre lærere nettopp gjør det og forsøker å jobbe med å se helheten, mens disse igjen mener helheten ikke etterspørres av ledelsen. Dette igjen fører til at ansatte gjør som de vil. En felles oppfatning blant de vi intervjuet var at det ikke er en klar arbeidsfordeling i forhold til hvordan man jobber med helheten og hvem som har overordnet ansvar for den. Ansvaret forskyves og delegeres til de litt uklare «andre».

2.5.2.3. Organisering, ledelse og fagmiljø

Ansatte ved Pilestredet er fordelt i ulike etasjer i en bygning på 10 etasjer. Ledelsen sitter i de to øverste etasjene, mens lærerne sitter i etasjene under, primært 6 og 7 etasje.

Administrasjonen sitter under der igjen og studentenes øvingsenhet er i andre etasje samt studentkantina. En gjennomgående oppfatning blant de vi intervjuet var at arbeidsmiljøet er bra i den etasjen de jobber i, men at det er ulike oppfatninger blant ansatte om hva og hvordan utdanningen skal drives og hvordan programplanen skal forstås. Det er særlig 3 punkter som

synes sentrale for Pilestredets videre arbeid med studiekvaliteten. Det første gjelder, som pekt på ovenfor, selve den formelle ansvarsdelingen. Noen mente det var problemer med omorganiseringen til tre studieledere, og ansvaret for helheten. Andre igjen mente at alle endringer fører til en del utfordringer og at dette vil gå seg til over tid.

Det andre punktet gjelder hvordan institutt- og studielederne har arbeidet med og fulgt opp den kritikken som er omtalt ovenfor. Flere av våre informanter var kritiske til at en i disse lederfunksjonene ikke har vært fokusert på endring. Dette henger sammen med et tredje punkt, spørsmålet om (for) stor grad av frihet for de enkelte lærere både hva gjelder hvordan og hvor arbeidet utføres. Våre intervjuer gir ikke grunnlag for generalisering på dette punktet, men noen informanter ga klart uttrykk for at lærerne blir gitt så mye selvstendighet at det går utover kvaliteten i jobben, at de kan drive med sine ting uten å bli kikket i kortene, og at det må tas grep for et styrket samarbeid, herunder med større krav til de ansatte.

Organiseringen av utdanningen ble av noen informanter beskrevet som både demokratisk (i betydningen alle kan gjøre som de vil), hierarkisk (med referanse til fysisk plassering av ledelse øverst og studenter nederst) og med uklar retning (fravær av tydelig ledelse). De fleste vi intervjuet pekte på organisasjonsformen som problemet i utdanningen, ikke størrelsen i seg selv. «Det er noe med organisasjonen som gjør at det er vanskelig å vite hvem man skal kontakte for å få riktig informasjon», sa en vi intervjuet.

Ansatte i lederfunksjoner og lærer har altså en sammensatt og til dels motstridende beskrivelse av fagmiljøet og ledelsen.

Forslag til tiltak fra ansatte Pilestredet:

(Forslagene er altså en forslagsliste, og ikke nødvendigvis omforente punkter)

- *Organisering.* Organisasjonsstrukturen må endres, den virker fremmedgjørende slik den er nå. Studieplanen må revideres, kanskje med noen færre store forelesninger. Gå for en skole med 30-40 lærere som følger studentene i 3 år.
- *Organisering av ansatte:* Mindre hjemmekontor, det er viktig for organiseringen at ansatte er tilstede. Vi må ha mulighet til å gå på hverandres forelesninger. Samordne hvordan vi gjøre det når det gjelder tilbakemeldinger, vurderinger, arbeidskrav og informasjon. Mer samarbeid og samtale.

- *Tilbakemeldingsrutiner* må forbedres. Felles rutiner for evaluering og kvalitetssikring. Lærere må forberedes på å få negative vurderinger og man må jobbe med hvordan gjøre noe med disse.
- *Tydeligere ansvarsfordeling*. Hvem jobber faktisk med helheten i utdanningen? Dette er ikke klart. En studieleder i stedet for tre.
- *Informasjon*. Vi må bli bedre på nettkvalitet. Det er motstand blant noen ansatte å legge ting ut på nettet og ulik praksis. Fronter brukes veldig forskjellig.
- *Ledelse*. Ledelsen må være endringsorientert og tak i problemene. Det må jobbes med nærmere kontakt og samtale mellom ledelse, ansatte og studenter slik at man vet litt mer om hverandre.
- *Rykter*. Hvordan skal vi unngå at ryktene om at forelesningene er dårlige sprer seg allerede første studiedag? Få tak i faddere for førsteårsstudenter og diskutere med dem.
- *Relevans-*. Jobbe mer med å tydeliggjøre for studentene relevansen mellom teori og praksis.
- *Praksisopplæringen*. Bedre og flere praksisplasser. Opprette flere delte stillinger med sykepleiere som underviser og som er i praksis. Lære studentene å lære noe av «dårlige» praksisplasser (med for eksempel få eller ingen sykepleiere).

2.6. Mulige forklaringsfaktorer knyttet til organisering og trekk ved personalet.

Det er andre forhold ved organiseringen av utdanningene som ikke kommer fram i survey og intervjudata, som kan medvirke til å forklare noe av variasjonen i studenttilfredshet på de to studiestedene. Vi har gjennomgått programplanene (vedlegg 4). De viser at begge programmer har tilnærmedesvis lik inndeling i antall emner og eksamensformer, men at rekkefølgen på praksisperiodene er forskjellig og at studenter ved Kjeller i større grad kan velge rekkefølge og praksissted selv, og det ser ut som studenter ved Kjeller har mer praksis som innbefatter kontakt med pasienter og pårørende enn studenter ved Pilestredet. Og selv om vi ikke har funnet større formelle forskjeller i de to programplanene, kunne dypere analyser av innholdet avdekke interessante forskjeller vi ikke har funnet rom for å undersøke her.

En åpenbar forskjell mellom studiestedene er antallet studenter og antallet ansatte med tilhørende ansvarsområde for studielederne (vedlegg 5). Når det gjelder formell kompetanse viser en undersøkelse fra 2009 at bare 4 % av lærerne i Pilestredet hadde doktorgrad, som er betydelig lavere enn ved 6 andre utvalgte høyskoleutdanninger. Undersøkelsen gav imidlertid ikke grunnlag for å identifisere noe spesielt ved faglærerne i Pilestredet sin øvrige kompetanseprofil eller holdninger og kunnskaper om praksisfeltet. Denne undersøkelsen har imidlertid en rekke mangler i forhold til det som er temaet her: Blant annet inkluderer den ikke Kjeller, ei heller slike forhold som hvilken pedagogisk kompetanse undervisningspersonalet besitter. Med andre ord; både organisering, kompetanse og programplaner kan være strukturelle forhold som påvirker utdanningstilbudet og studenttilfredshet, men det krever ytterligere analyser.

2.7. Oppsummering med vekt på Pilestredet

I dette kapitlet har vi fulgt opp den kvantitative analysen med kvalitative intervjuer. Fordelen og formålet med denne kombinasjonen av metoder, der kvantitative analyser følges opp av kvalitative, er at vi beveger oss fra oversikt (fordelinger på forhåndsbestemte spørsmål) til dypere innsikt i hva disse fordelingene og forskjellene består i. Det metodiske problemet og en mulig ulempe er imidlertid at funnene fra den kvantitative studien styrer spørsmålsstilling og svar i de mer åpne intervjuene. Dette er viktig å være klar over når en vurderer denne analysen og våre tolkingen.

Samtidig er det verd å understreke at resultatene fra den kvalitative undersøkelsen (kapittel 2) er konsistente med og underbygger de kvantitative dataene når det gjelder hovedforskjeller mellom studiestedene. Selv om resultatene kan ha delvis sammenheng med at de kvalitative intervjuene med studenter og ansatte (lærere og ledere) ved Kjeller og Pilestredet tok utgangspunkt i variasjonen i det kvantitative materialet og spørsmålene som ble stilt var spisset mot det som ble oppfattet som sentrale forbedringspunkter i Pilestredet, var forskjellene i opplevd studiekvalitet mellom de to studiestedene også i disse intervjuene så vidt klare og sammenfallende med de kvantitative at den interne validiteten må sies å være god. Disse funnene er også i samsvar med funnene fra andre prosjekter som SPS gjennomfører innen sykepleieutdanningen med et «åpnere» kvalitativt design.

Det viktigste og mest avgjørende for kvalitetsutvikling og arbeidet med studiekvalitet, basert på de kvalitative intervjuene er at de gir støtte til resultater fra kvantitative analyser om noen helt sentrale forbedringspunkter i Pilestredet. Det synes å være omforente vurderinger både blant studenter og ansatte at dette særlig gjelder:

- Informasjon til studentene om studiested, pensum, undervisning og eksamen oppleves generelt som dårlig av studentene vi har intervjuet. Informasjonen gis på ulike steder: studentweb, fronter, fra praksisveileder og lærere. Det er spesielt informasjonen på internett som er problemet.
- Undervisning og da særlig forelesninger må forbedres.
- Studentene opplever liten grad av medvirkning og at deres vurderinger får betydning.
- Tilbakemeldingsrutiner overfor studentene på deres evaluering av undervisningstilbudet må forbedres.

Dette har sammenheng med manglende

- Tilbakemeldingsrutiner overfor de som underviser
- Vurderingspraksiser overfor studentene framstår som varierende og uklare.
- Lærerne agerer ofte som enkeltindivider med ansvar for sine delområder, med lite transparens, samarbeid og kritikk for å utvikle undervisningen.

Intervjuene indikerer at disse problemene har sammenheng med andre sider ved studiet og fagmiljøet, problemer som har kommet fram i disse intervjuene, men som vi ikke har systematisk undersøkt. Det ene problemet er at det blant de ansatte er ulike oppfatninger om:

- Undervisnings- og arbeidsformer
- Innholdet i undervisning og studiet
- Vurderingskriterier på studentarbeid og –oppgaver.

Slike uenigheter er en del av enhver utdanningsorganisasjon, men det synes her ikke å føre til konstruktive kollektive diskusjoner om hvordan en skal styrke kvaliteten på utdanningen.

Undersøkelsen tyder videre på at dette er en lederutfordring som bla krever:

- En tydelig anerkjennelse av de svakheter i studenttilfredshet på sentrale områder som i en årrekke har vært avdekket gjennom studentundersøkelser
- En klar tiltaksliste på disse områdene.

- En gjennomgang av ansvars- og rolledeling i organisasjonen, herunder en vurdering av samspeilet og sammenhengen mellom utdanningsledelse (i denne sammenheng hvordan heve studenttilfredshet og studiekvalitet) og personalledelse (organisering av de ansatte, arbeidsoppgaver, tilstedeværelse og samarbeid).

3. Sammenfatning og forslag til tiltak

Oddgeir Osland, Anne Leseth og Jens-Christian Smeby

Utgangspunktet for dette prosjektet er studentenes tilfredshet med utdanningstilbudet ved hhv studiested Pilestredet og studiested Kjeller.

I rapportens første kapittel sammenfattes vi kvantitative undersøkelser av studenttilfredshet. Sammenfatningene viser at de to studiestedene Kjeller og Pilestredet er relativt like når det gjelder studentenes vurdering av fysisk læringsmiljø (som bibliotek og lokaler), det sosiale miljøet blant studentene og sentrale motivasjonsfaktorer. Det er også generelt høy individuell studieinnsats og relevansen av studieprogrammet (som jobbmuligheter) oppleves som god begge steder. I tillegg er grovt sagt begge studentgrupper stort sett fornøyde med praksisopplæringen.

Samtidig viser kvantitative data at det over mer enn ti år har vært relativt lav studenttilfredshet ved Pilestredet på mange områder. Mønsteret er gjennomgående fra mange undersøkelser. De områder der Pilestredet skårer markant under landsgjennomsnittet mens Kjeller skårer markant over, er:

- Tilfredshet med undervisning, særlig forelesninger og laboratorie-/annen praksisøving, formidling av teorier og vanskelig stoff, om undervisningen er interessant og engasjerende, men også hvordan undervisningen dekker pensum.
- Praksisopplæringen: her er det systematiske forskjeller når det gjelder opplevelse av kommunikasjon mellom praksissted og høyskole, hvor godt høyskolen har forberedt studentene på praksisopplæringen og teoriopplæringens relevans for praksis.
- Informasjon fra studiested til studenter om pensum, undervisning og eksamen
- Medvirkning, både hvordan kritikk og synspunkter fra studentene følges opp, deres mulighet til å påvirke innhold og opplegg i studieprogram og lokalt studentdemokrati
- Studentenes studieinnsats knyttet til læringsaktiviteter organisert av institusjonen. Mens studenter ved Pilestredet ligger på landsgjennomsnittet i ukentlig tidsbruk (tilsvarende en vanlig hel stilling), ligger studentene ved Kjeller langt over

landsgjennomsnittet, og det er deltakelse i organiserte aktiviteter som særlig trekker opp.

Variasjonen er så vidt klar og stor at det er grunn til å anta at den forteller noe om kvaliteten på utdanningstilbudet. Alternative forklaringer kunne være systematisk variasjon mellom studentene på de to studiestedene (studieforutsetninger, motivasjon, egeninnsats). De områdene vi har data på indikerer imidlertid ikke slik systematisk forskjell, men vi mangler gode data på opptakskarakter og frafall, og dermed systematiske analyser av forholdet mellom opptakskarakterer, motivasjon, studietilbud og frafall/resultater. Det er også grunn til å understreke at våre data ikke sier noe om eventuelle forskjeller i de ferdige kandidatenes faglige kunnskaper og kompetanse.

Funnene i den kvalitative undersøkelsen (kapittel 2) er konsistente med og underbygger de kvantitative dataene når det gjelder hovedforskjeller mellom studiestedene. De kvalitative intervjuene med studenter og ansatte (lærere og ledere) ved Kjeller og Pilestredet tok utgangspunkt i variasjonen i det kvantitative materialet og spørsmålene som ble stilt var spisset mot det som ble oppfattet som sentrale forbedringspunkter i Pilestredet. Dette materiale som bygger på intervju med 27 informanter utdypet et utvalg ansattes og studenters erfaringer med og oppfatninger om utdanningen og studenttilfredsheten. Til tross for noen svakheter ved utvalget (se kapittel 2) er funnene/mønstrene så vidt klare at den interne validiteten må sies å være god. Resultatene er også i samsvar med funnene fra andre prosjekter som SPS gjennomfører innen sykepleieutdanningen.

Intervjumaterialet viser at Kjeller framstår som en utdanning preget av at de ansatte har et nært forhold til studentene og med klar ansvarsdeling blant ansatte. Den tette kontakten mellom ansatte og studenter gir rom for hyppige tilbakemeldinger. Ansatte beskriver det som at institusjonen har lang tradisjon på «gode tilbakemeldingssløyfer». Ansvar for studiet og helheten i utdanningen er knyttet til en studieleder. De ansatte jobber i team knyttet både til undervisning og praksis og de har en god kultur for evaluering og å ta opp kritiske tilbakemeldinger om forbedringer av studiet og om den enkelte faglærer. Studentene er organisert i grupper som varer over hele studieløpet.

Det mest sentrale for Kjeller er å holde fast ved og videreutvikle den relativt høye kvaliteten på de områder av utdanningene vi har undersøkt her, kombinert med å løse tre sentrale

utfordringer: 1) En (for) høy andel av studenter har svake grunnforutsetninger (dvs forbedre inntakskvaliteten), 2) forbedringer av samarbeidet med praksisfeltet generelt (dvs. kontinuitet og kvalitet på samarbeid med praksisfeltet gjennom hele studieløpet), og 3) sikring av kvalitet i ansattes individuelle og kollektive kompetanse. Den største utfordringen med praksis synes å være ulikhet blant praksisveilederne. I situasjoner der praksisveiledere møter studenter i praksis sammen med kontaktsykepleier, virker det som praksisveilederens personlighet, erfaring med praksis og egen oppfatning om for eksempel hva som er god sykepleie, hva de synes skal være formålet med praksis og hvilken rolle de som faglige veiledere skal spille i slike veiledningssituasjoner, spilles ut i mye større grad enn i ordinær undervisning på campus. Manglende klarhet i hvordan veiledningen i praksis skal foregå, hvilke krav man skal stille og hvilken rolle praksisveilederen skal ha i forhold til kontaktsykepleieren gjør at ansatte uttrykker at her er det «rom for forbedring».

Hovedutfordringene er i Pilestredet. De kvalitative intervjuene underbygger de kvantitative undersøkelsene om studenttilfredshet i Pilestredet og gir utdypende informasjon om sentrale områder for kvalitetsutvikling der en bør lære av Kjeller. De viktigste områdene en umiddelbart må ta fatt i synes å være:

- Informasjon til studentene. Denne framstår som spredt og ukoordinert.
- Studentenes medvirkning og innflytelse.
- Undervisningen og særlig forelesninger. Her indikerer intervjuene at en ikke har utviklet god evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner med tilhørende læringskultur.
- Helhet og sammenheng i studiet, herunder bedre integrasjon av praksisopplæringen i studiet, og bedre integrasjon av teori og praksis.

På disse punktene synes det å være sammenfallende vurderinger blant de fleste informanter, enten de er studenter eller ansatte (lærere eller ledere). Derimot er det noe ulike vurderinger av om i hvilken grad dette er en «ond» sirkel som er preget av at rykter om svak undervisning og dårlig informasjon og medvirkning som skaper et selvoppfyllende profeti.

En viktig forskjell mellom lærestedene er at mens det er en studieleder som har ansvar for hele sykepleierstudiet på Kjeller, er det tre studieledere i Pilestredet som har ansvar for hvert sitt studieår. Gjennomgangen av programplanene (se vedlegg 4) indikerer ikke store formelle forskjeller. En eventuell påvisning av forskjeller i innholdet i de enkelte emnene og

programmene krever dypere analyser enn de vi har gjort her, likeens eventuelle virkninger av at Kjeller og Pilestredet er ulike med hensyn til hvilken rekkefølge praksisfelt/tema praksisperiodene har, og omfanget av praksis med direkte kontakt med pasienter og pårørende.

Vår gjennomgang av lærernes formelle kompetanse kan tyde på at den er noe lavere i Pilestredet enn på Kjeller. Hvis det er ønskelig å gå nærmere inn på dette er det imidlertid behov for nyere og mer detaljerte data. Sykepleierutdanningen i Pilestredet er betydelig større enn den på Kjeller. Noen av de forholdene vi har påpekt i denne rapporten kan ha med størrelse å gjøre. Et viktig spørsmål er derfor hvilke tiltak som bør iverksettes for å kompensere for noen av de spesielle utfordringene en så stor utdanning stilles overfor.

Intervjumaterialet får klart fram flere forhold som kan forklare lav studenttilfredshet og som trolig er faktorer som en bør gjøre noe med for å forbedre kvaliteten i utdanningen.

- Svak systematikk i evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner ser ut til å medføre at undervisere ofte ikke får korreksjoner på undervisningen, ei heller en systematisk vurdering av hvem som skal brukes til ulike undervisningsoppgaver og hvem som har behov for faglig oppdatering (pedagogisk og faglig), eller forbedringer i studieprogrammet.
- Selve undervisningsmiljøet virker preget av individualisering og lite kollegialt samarbeid og kollegaveiledning. Tilsvarende gjelder for sensureringspraksis.
- Ansvarsforholdene virker utydelige og fragmentert, det gjelder både ansvaret for studentenes helhetlige studieløp (hvem som følger dem opp) og ansvarsdelingen mellom de tre studielederne.

Disse faktorene kan bare endres gjennom en tydelig utdannings- og personalledelse, forhold som vår utredning ikke har kunnet gå videre inn på. Vi oppfatter det som sentralt at Pilestredet raskt setter i gang en del umiddelbare tiltak. Dette må gjøres på en måte som bryter den negative sirkelen en nå er inne i, der det både blant ansatte og studenter råder en usikkerhet om ledelsen vil ta tak i problemene og løse dem. Svaret bør trolig være at instituttledelsen – sammen med studentrepresentanter - lager en klar plan på en del områder som prioriteres for å oppnå forbedringer umiddelbart. Samtidig bør det legges en plan for mer omfattende endringer og forbedringer, men kommuniserer at dette vil ta lengre tid.

Sentrale umiddelbare tiltak er:

- *Informasjon* bør kunne forbedres relativt raskt. Det å gjøre informasjonen mer organisert og forutsigbar og å rydde opp i Fronter, må kunne løses etter modell fra hvordan de gjør det på Kjeller.
- Etablering av gode evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner bør også kunne gjøres relativt raskt.
- Likeens må en kunne etablere klarere ansvarsforhold overfor studentene og organisere denne etter impulser fra Kjeller.
- Studentene og ansatte bør tas direkte med i de tiltakene som er beskrevet ovenfor, gjerne også med studenter og ansatte fra flere studiesteder.
- Gjøre organisatoriske endringer som medfører at ansvaret for å se på helheten i utdanningen tydeliggjøres, for eksempel ved en overordnet studielederstilling.

Det å forbedre informasjon, undervisning og ansvarsforhold overfor studentene er trolig avgjørende for og vil potensielt kunne øke studenttilfredshet på kritiske områder relativt raskt. Det å sette studentene og studenters læring i sentrum, vil trolig også medvirke til å lokalisere organisasjonsmessige hindringer som lett kan reduseres. Andre endringer vil måtte tas mer på lang sikt, og omfatter organisering, utdanningsledelse og personalledelse (se beskrivelsene i kapittel 2).

Denne type strategiutvikling kan kombineres med undersøkelser som vi ikke har fått gjennomført her. Vår utredning har ikke, gitt mangler i datagrunnlag, kunnet undersøke den faktiske sammenhengen mellom sentrale variabler som inntakskvalitet, studietilfredshet, frafall, gjennomstrømning og de utdannede kandidatenes faglige kunnskaper og kompetanse. Tilsvarende gå mer i dybden i innholdet/operasjonaliseringen av programplanen.

Endelig står begge studiesteder med relativt høyt frafall (hhv 33 og 38prosent). Vi anbefaler en egen undersøkelse for å kartlegge årsaker til dette frafallet og hvordan det kan reduseres.

Referanser

- Frøseth, M. W. & Smeby, J.-C. (2008). Førsteårsstudentene. Utdanningsvalg, studieatferd og vurdering av studiet og undervisningsopplegg. *HiO-notat 2007*, nr. 1.
- Frøseth, M. W. & Caspersen, J. (2008). Tilbakeblikk på utdanningen. Yrkesaktivitet, mestring av yrke, oppfølging i arbeidslivet og vurdering av utdanningen. *HiO-notat 2008*, nr. 2.
- Hatlevik, I. K. R. (2009). Avgangsstudenten. Studentenes vurdering av undervisning, praksis, studieforhold, tilegnet kompetanse, studieatferd og fremtidig utdanning. *HiO-notat 2009*, nr 2.
- Hatlevik, I. K. R., Caspersen, J., Nesje, K., Vindegg, J. (2011). Praksis og teori. En undersøkelse blant undervisningspersonale ved fem profesjonsutdanninger. *SPS arbeidsnotat 2011*, nr. 1.
- Hatlevik, I. K. R. (2012). Praksis i studiene. En undersøkelse blant praksisveiledere, faglærere og studenter ved fem profesjonsutdanninger. *HiOA. Småskrift 2012*, nr 2.
- Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling, HiOA (2014). Førsteårsstudenten 2014. Bachelorprogrammer, inkludert 4-årige lærerutdanninger.
- Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling, HiOA (2014). Sisteårsstudenten 2014.
- Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling, HiOA (2014). Kandidatundersøkelsen 2014.

Vedlegg 1: Resultater kull 2012

Jeg har tatt utgangspunkt i studenter som har fått opptak i 2012 ved Pilestredet og Kjeller. Like analyser er foretatt for hvert gruppe. For disse studentene har vi karakter data om opptakskarakterer bare for studenter som har hatt HiOA som første valg, og har fått sin søknad behandlet av HiOA. Med andre ord, er andelen missing i analysene for Pilestredet er ca. 70%, mens for Kjeller ca. 30%. Grunnet disse systematiske skjevhetene i og mellom gruppene er ikke resultatene nødvendigvis generaliserbare til helle 2012 kullet.

Deskriptive analyser: Pilestredet og Kjeller kull 2012

Studierett i perioden (2012-2014) og studentenes status:

Status	Pilestredet: Med opptak og studierett	Kjeller: Med opptak og studierett
Aktiv	300	95
Inndratt	16	11
Karantene	1	2
Permisjon	1	
Sluttet	65	12
Trukket	94	20
Utgått	9	1
Total	486	167

Gjennomsnittlig opptakskarakter og status:

Pilestredet: Status	Opptakskarakter				Total
	35.6	36.2	38.8	39.5	
Aktiv			300		300
Inndratt	16				16
Sluttet				65	65
Trukket		94			94
Total	16	94	300	65	475

Kjeller: Status	30.2	38.34	40	41.75	44.02	Total
Aktiv	0	0	0	0	95	95
Inndratt	0	0	0	11	0	11
Karantene	0	0	2	0	0	2
Sluttet	0	12	0	0	0	12
Trukket	20	0	0	0	0	20
Total	20	12	2	11	95	140

Korrelasjon mellom opptakskarakter, snittkarakter fra studiene og oppnådde studiepoeng

Pilestredet	Opptakskarakter	Snittkarakter studier	Studiepoeng total
Opptakskarakter	1		
p-value			
Snittkarakter studier	-0.345	1	
p-value	0		
Studiepoeng total	0.094	-0.103	1
p-value	0.19	0.023	

Kjeller	Opptakskarakter	Snittkarakter studier	Studiepoeng total
Opptakskarakter	1		
p-value			
Snittkarakter studier	0.6345	1	
p-value	0		
Studiepoeng total	0.2846	0.3291	1
p-value	0.0025	0.0001	

Logistisk regresjon med frafall som avhengig variabel

Sluttet, trukket og inndratt er frafall.

Pilestredet	Model1	Model2	Model3
Opptakskarakter	0.0525*	-0.0463	-0.0103
	(2.45)	(-0.94)	(-0.06)
Studiekarakterer		0.364	1.119
		(1.04)	(0.86)
Studiepoeng			0.210**
			(2.71)
Konstantleddet	-2.216**	2.876	-24.46
	(-2.68)	(1.60)	(-1.96)
N	347	175	175

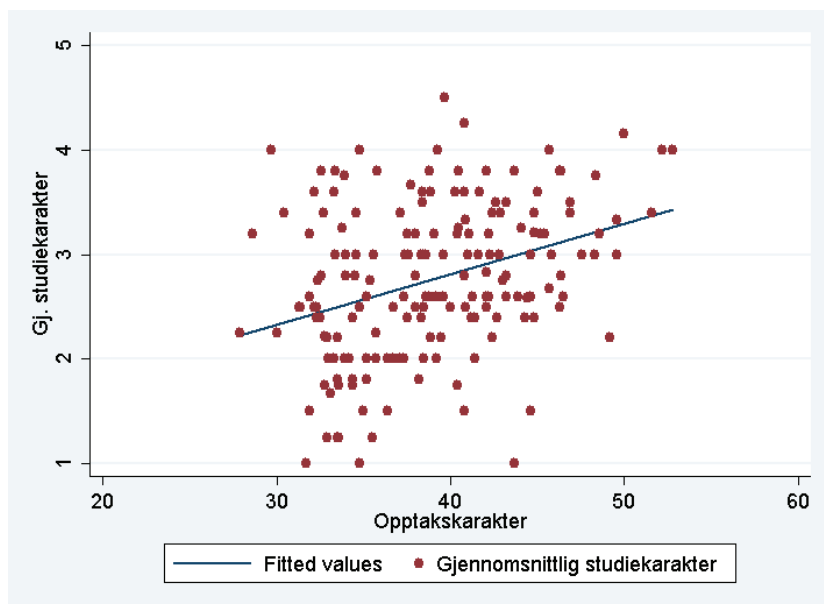
t statistics in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

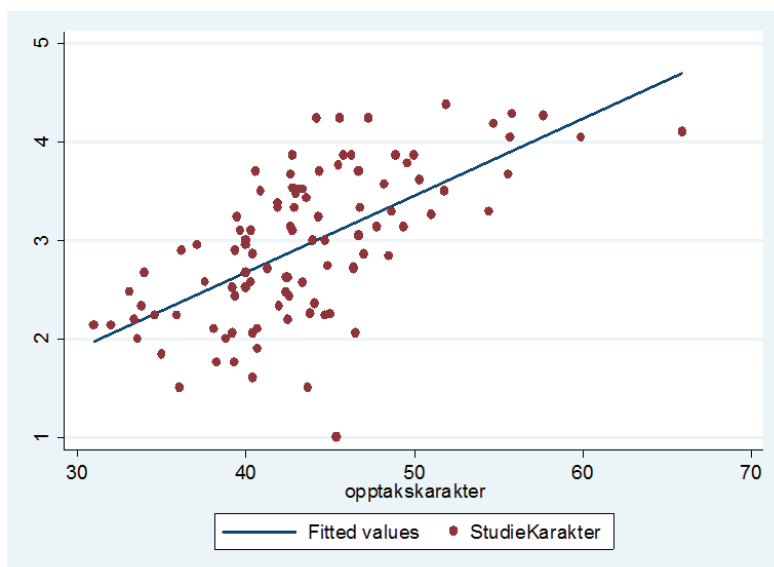
Kjeller	Model 1	Model 2
Opptakskarakter	0.150**	0.00753
	(2.96)	(0.10)
Studie karakterer		1.988**
		(3.12)
Konstantleddet	-4.893*	-3.548
	(-2.37)	(-1.21)
N	111	101
t statistics in parentheses		
* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$		

Opptakskarakteren mister signifikans når man kontrollerer for studiekarakterer og studiepoeng oppnåelse. Dette kan gi litt støtte til hypotesen at det som skjer i løpet av studieperioden (som motivasjon, eller tilfredshet med studiene) er også viktig for å hindre frafall. Videre, modellene forklarer forholdsvis lite av variasjonen, noe som muligens gir videre støtte til at det som foregår i løpet av studieperioden er viktig.

Effekten av opptakskarakter på karakterer oppnådd i studietiden

Figur 15: Pilestredet

Figur 16: Kjeller

OLS med gjennomsnittlig studiekarakter for hvert student som avhengig variabel.

Pilestredet	Model 1	Model 2	Model 3
Opptakskarakter	0.0486*** (4.86)	0.0475*** (4.78)	0.0477*** (4.79)
Studiepoeng		0.00233 (1.71)	0.00241 (1.77)
Real fag	-0.121 (-0.92)		-0.135 (-1.03)
Konstantleddet	0.891* (2.27)	0.593 (1.40)	0.601 (1.42)
N	175	175	175
R-squared	0.1236	0.1340	0.1242
t statistics in parentheses			
* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001			

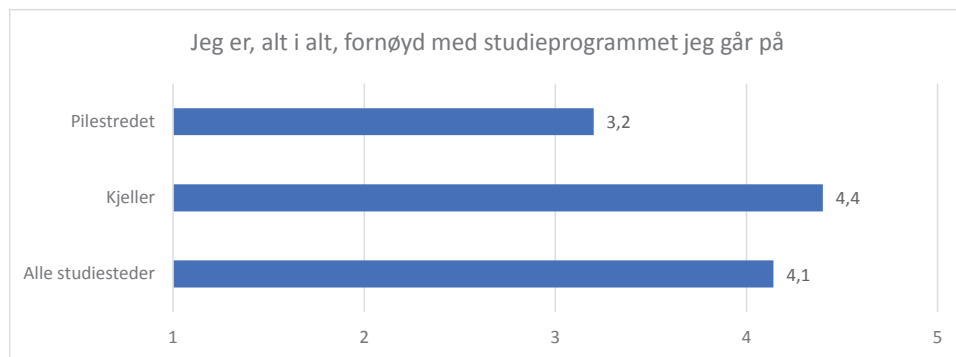
Kjeller	Model 1	Model 2
Opptakskarakter	0.0782*** (8.17)	0.0703*** (7.99)
Studiepoeng (produsert)		0.00681*** (4.85)
Konstantleddet	-0.457 (-1.08)	-1.082** (-2.70)
N	101	101
t statistics in parentheses		
* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001		

Gode opptakskarakterer har en svak signifikant betydning for oppnåelse av høyere karakterer i løpet av studien, men effekten er forholdsvis liten (4% høyere karakter i løpet av studie for en enhets økning i opptakskarakter for Pilestredet, og 7% for Kjeller). Det er få som har realfagspoeng noe som kan forklare hvorfor koeffisienten er ikke signifikant for Pilestredet. Dette er ikke testet foreløpig for Kjeller. Modellene forklarer også ganske litte, noe som gir videre støtte til ideen at det som skjer i løpet av studieperioden kan ha noe å si for karakteroppnåelse, siden slike faktorer er ikke observert i disse modellene.

Vedlegg 2: Intervjuguider

Introduksjon

Undersøkelser viser at studenter ved studiestedet Pilestredet er mindre fornøyd med utdanningen enn studenter andre steder i landet. Er det noe i dette? Hva kan eventuelt være årsaken?

Overordnede spørsmål til undersøkelsen

Hvordan kan det ha seg at studenter ved studiestedet Pilestredet er mindre tilfreds med utdanningen enn studenter andre steder?

Hvilke utfordringer står utdanningen overfor?

Hvilke tiltak kan foreslås?

Intervjuguide til ansatte (studieledere, emne ansvarlige, andre lærere ved utdanningen)

Navn, alder

Hvilken stilling har du?

Hva er din utdannelsesbakgrunn og yrkeserfaring?

Hvor lenge har du vært ved denne arbeidsplassen?

Hvis du ser deg selv om ti år – hvor jobber du da?

Hvorfor ble du lærer? Hva var motivet for å gå fra sykepleier til lærer?

Hva liker du best ved å være lærer? (Formidle? Forske?)

Hva er du opptatt av som det viktigste studentene skal kunne? Og hvordan vektlegger du forholdet teori/praksis?

Hvor mye tid bruker du i praksis?

Hvilke arbeidsoppgaver liker du best?

Sykepleie er et sammensatt fag (samfunnsfag, medisin, filosofi, etikk). Hvordan ser du på å få andre yrkesgrupper/personer med annen fagbakgrunn inn i undervisningen?

Du som har vært sykepleier og nå er lærer, hvor ligger «identiteten» din?

Sosialt miljø og arbeidskultur

Beskriv en vanlig arbeidsdag – hva gjør du? hvilke oppgaver? Rutiner – kontor- undervisning praksis

Kan du beskrive hvordan du organiserer din arbeidstid i forhold til teoretisk og praktisk undervisning, veiledning, administrasjon osv.?

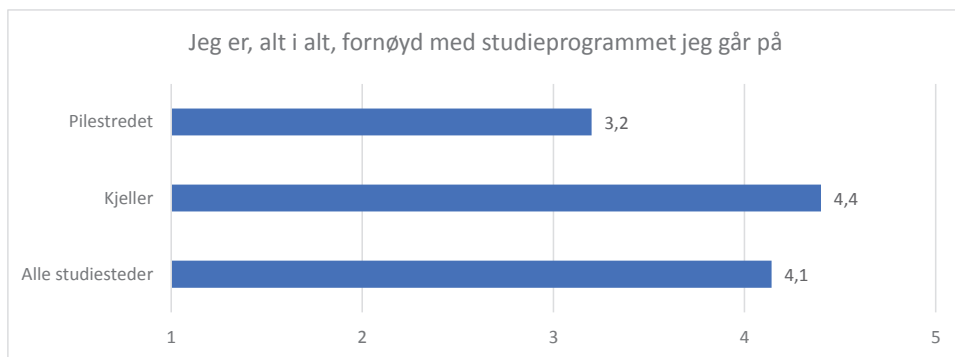
Har du et godt forhold til dine kolleger? Har du et godt forhold til dine studenter?

Hvordan vil du beskrive ditt arbeidsmiljø? (Kommunikasjon med kolleger, håndtering av konflikter, ivaretagelse av medarbeidere osv.)

Hva liker du best i ditt arbeid?

Hva liker du dårligst?

Kvalitet og studenttilfredshet i utdanningen

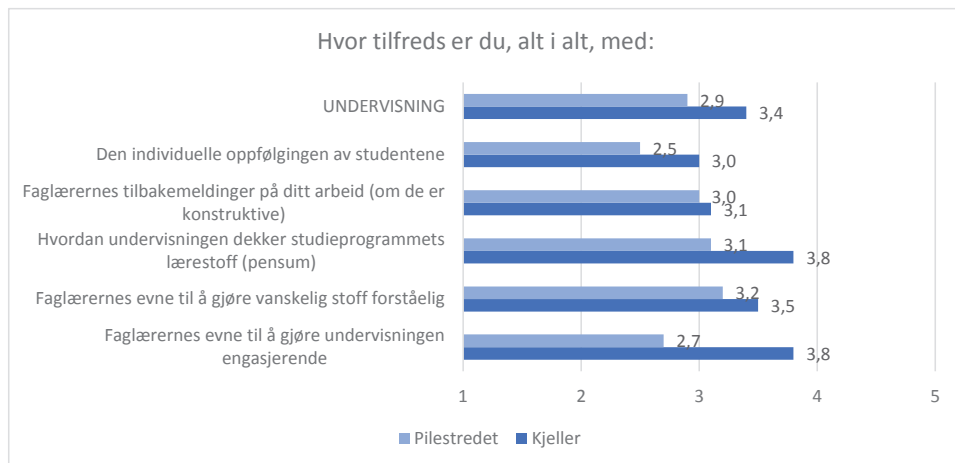
Undersøkelser viser at studenter ved studiestedet Pilestredet er mindre fornøyd med utdanningen enn studenter andre steder i landet. Synes du det er rimelig? Hva tror du kan være årsaken?

Beskriv hva du mener gjør en sykepleierutdanning god.

Hvilken kompetanse mener du en sykepleier bør ha? (Hva mener kollegaene dine? Er enighet/uenighet ved instituttet om hva som er det viktigste studentene lærer?)

Hvordan bruker du kvalifikasjonsrammeverket og læringsutbyttebeskrivelser i planlegging av din undervisning?

Undervisning og veiledning

Ett av områdene som kommer dårlig ut er at pensum ikke gjøres relevant og engasjerende for studentene. Hvilke tanker har du om dette? Hvordan jobber du med det?

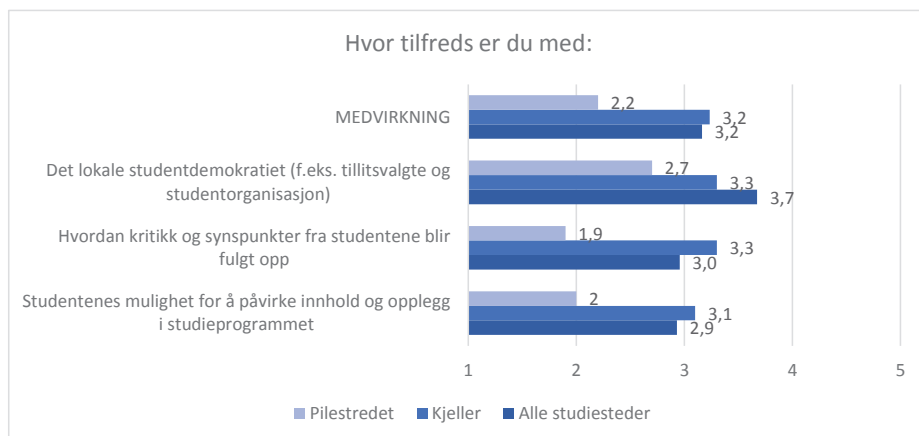
Hva kjennetegner en god lærer? Og hva er det motsatte?

Hva mener du er den viktigste kompetansen en sykepleier lærer har?

Hvilke emner eller undervisning er du ansvarlig for?

Hva er det mest spennende emnet du underviser i?

Hvor mye av din tid bruker du på veiledning? Hvilken type h\veiledning? Studentenes medvirkning

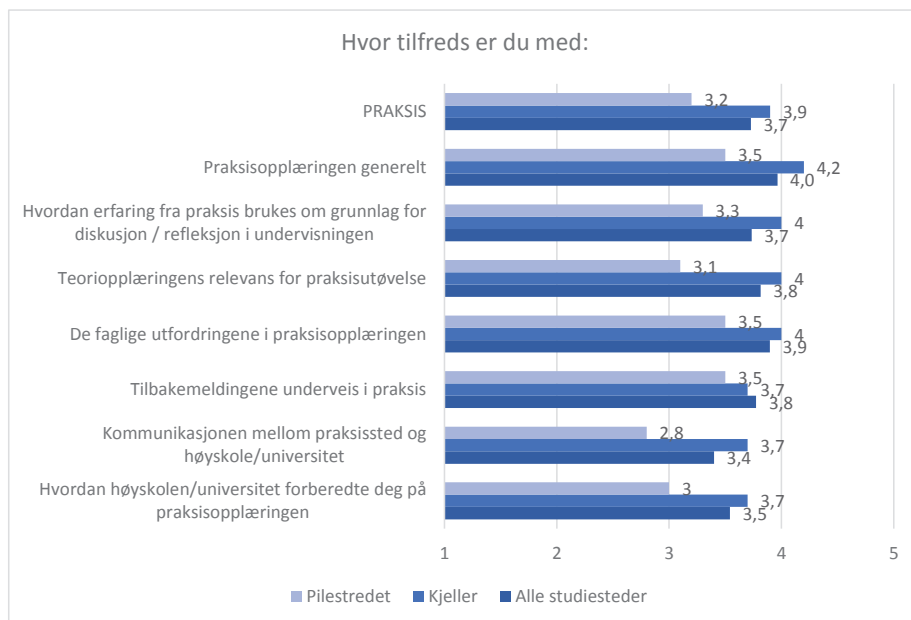
Hvilke rutiner har dere på å evaluere kursene dere gir?

Hvilken erfaring har du med studentevalueringer?

Eksempler på tilbakemeldinger fra studentene?

Hva gjør dere konkret med tilbakemelding fra studenter? Hva synes du om slike evalueringer (tenker de at det har noe for seg eller ikke)?

Praksisopplæringen

Hvordan forbereder du studentene på praksis?

Hvordan følger du opp studenter som er i praksis?

Hvordan er samarbeidet med praksisstedene organisert?

Hva er de største utfordringene knyttet til praksisopplæringen?

Organisering av utdanningen

Hvem organiserer undervisningen?

Hvem ser helheten i utdanningen?

Bringer studentene inn ny kunnskap i faget fra deres praksiserfaringer?

Hva vil du si er kjernen i sykepleierutdanningen?

Hvilket ansvar har du for sykepleierutdanningen som et fellesprosjekt? (Ser du på spl-utdanningen som et fellesprosjekt? Hva med kollegaene dine? Hvordan bidrar du evt til et felles prosjekt, utover det som er ditt område mtp undervisning, forskning etc?.)

Har du forslag til tiltak for å gjøre utdanningen bedre?

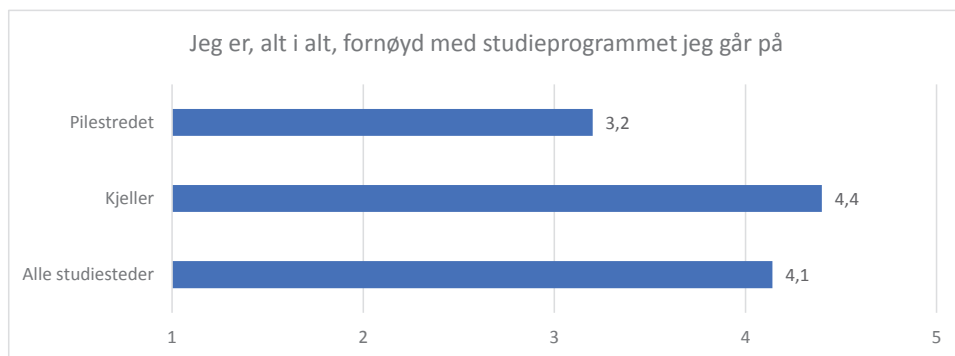
Har du forslag til tiltak for å gjøre studentene mer tilfredse?

Er det noe annet du vil legge til? Kommentere?

Intervjuguide Studenter

Introduksjon

Undersøkelser viser at studenter ved studiestedet Pilestredet er mindre fornøyd med utdanningen enn studenter andre steder i landet. Er det noe i dette? Hva kan eventuelt være årsaken?

Overordnede spørsmål til undersøkelsen

Hvordan kan det ha seg at studenter ved studiestedet Pilestredet er mindre tilfreds med utdanningen enn studenter andre steder? Eller

Undersøkelser viser at studenter ved studiestedet Pilestredet eindre fornøyd med utdanningen enn studenter andre steder i landet. Kjenner du deg igjen i en slik beskrivelse?

Hvilke utfordringer står utdanningen overfor?

Hvilke tiltak kan foreslås?

Navn, alder

Hvis du ser deg selv om ti år – hvor bor og jobber du da?

Hva er din studieerfaring? (Hvor lenge har du studert? Hva har du studert? Hvilke skole har du gått på?)

Hva var din motivasjon for å velge sykepleie? Søkte du andre fag? Hvis ja, hvor på prioriteringslista var sykepleie? Var HIOA førstevalget?

Er studiestedets geografiske plassering viktig? (by-land, nord, sør, vest-øst?)

Ville du valgt annerledes om du hadde valgt på nytt?

Hva kreves for å komme inn på studiet?

Hva synes du er viktig som sykepleierstudent å kunne for å bli sykepleier?

Hva er en god sykepleier?

Sosialt miljø

Beskriv en vanlig dag som student (fra morgen til kveld)

(Når begynner du? Hvem er du sammen med? Hvor lenge er du på campus? Jobber du ved siden av? Oppmøte på undervisning? Deltagelse i ikke-lærerstyrte studiegrupper/kollokvie?) Når det ikke er undervisning, er du på campus?

Hvordan oppfatter du at miljøet er?

Hva liker du best/mindre godt i din studiehverdag?

Lærere

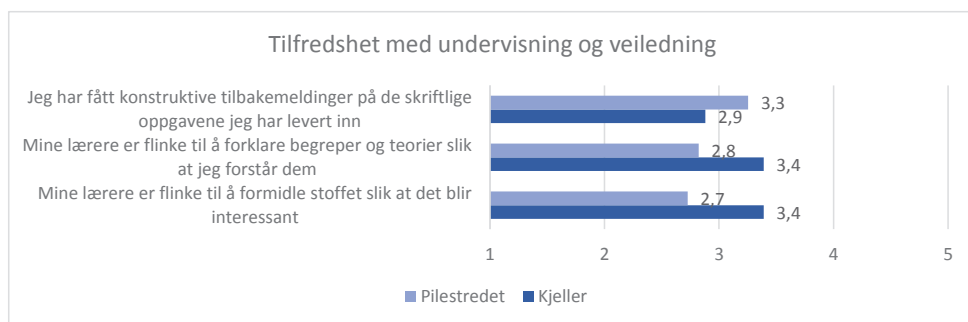
Hvordan er lærerne? Hva er din erfaring med lærerne på deres utdanning?

Hvordan er forholdet mellom lærere og studenter?

Hva kjennetegner en god lærer? Og hva er det motsatte?

Hva mener du er den viktigste kompetansen en sykepleier lærer har?

Utdanningen

Hvordan er forholdet mellom teori og praksisopplæring? (Hvor relevant er det som læres på skolen for praksisfeltet? Gi eksempler)

Hvilke deler av studiet får du mest utbytte av? Minst utbytte av? Hvorfor?

Er det noen emner du mener dere burde ha mer av?

Er det noen emner du mener ikke er viktige?

Hvilke deler av studiet tror du lærerne mener er mest viktigst? (eller noe slikt)

Hvordan synes du undervisningen dekker pensum?

Gjør lærerne stoffet engasjerende og interessant?

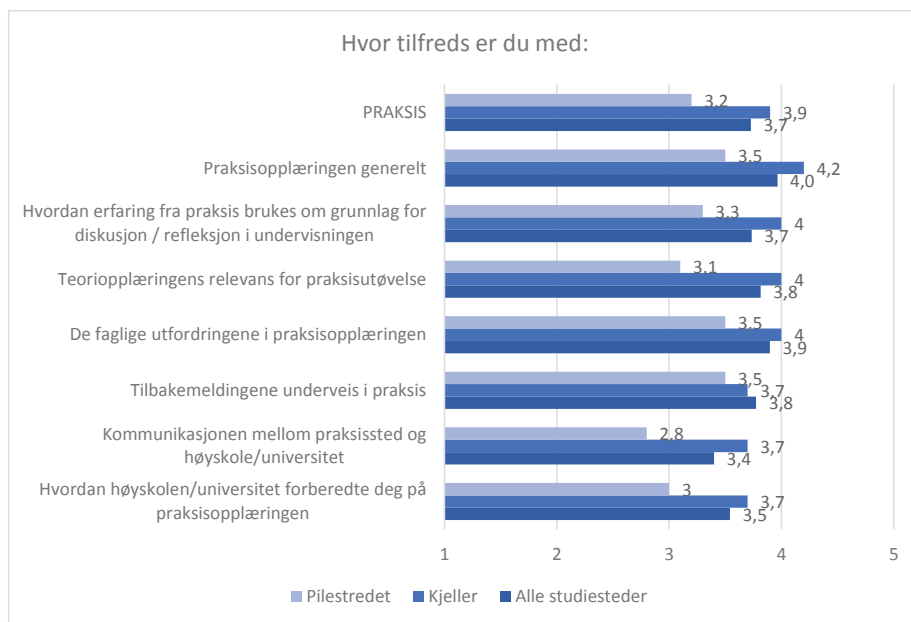
Gjør lærerne vanskelig stoff forståelig?

Omhandler eksamen sentrale deler av pensum?

Hvilken type veiledning har du og hvilken erfaring har du med denne?

Hvordan er informasjon om pensum, undervisning og eksamen?

Praksisopplæringen

Hvordan ble du forberedt på praksisopplæringen?

Erfaring fra praksis – var det noe du møtte i praksis som opplevde at du var spesielt godt eller spesielt dårlig forberedt på?

Hvordan er kommunikasjon mellom praksissted og høyskole?

Forberedelser og egeninnsats

Hvordan forbereder du deg til undervisning?

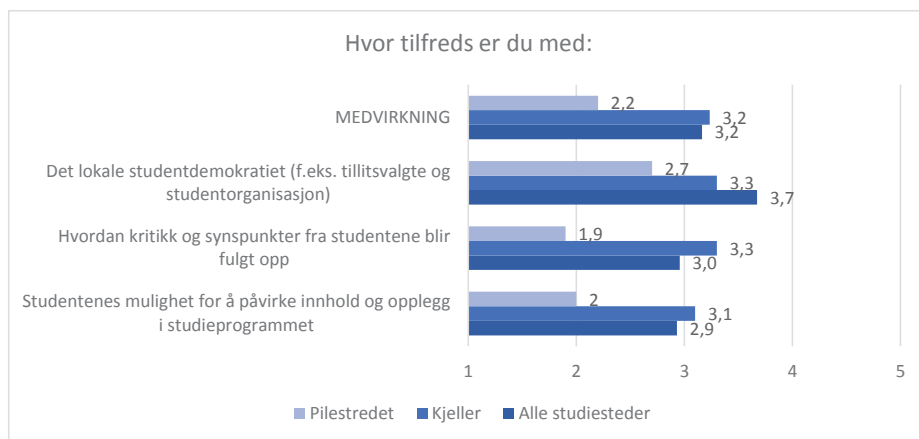
Hvordan forbereder du deg til veiledning?

Hvordan forbereder du deg til praksis?

Hvor mange timer arbeider du selvstendig med studiene pr. dag?

(Kanskje ikke her, men:) **Hvor mange timer bruker du pr dag/uke på læringsaktiviteter organisert av institusjonen?** Er det ting du ikke deltar på? Hvorfor ikke?

Medvirkning og læringsutbytte

Hvilken erfaring har dere med studentevalueringer av undervisningen?

Har dere deltatt i slike? Evt hvor ofte, sammenlignet med antall kurs/fag?

Om dere ikke har deltatt – hvorfor ikke?

Om dere har deltatt, hvordan blir dere fulgt opp?

Hva kan du som student gjøre hvis kritikk ikke blir fulgt opp?

Hvilke fag synes du er viktigst for deg som kommende sykepleier?

Har du forslag til tiltak for å gjøre utdanningen bedre?

Har du forslag til tiltak for å gjøre studentene mer tilfredse?

Er det noe annet du vil legge til? Kommentere?

Vedlegg 3: Informasjon og samtykke

Invitasjon til å delta i evalueringsprosjektet

«Prosjekt Sykepleie»

«Til studenter og ansatte ved sykepleierutdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Senter for profesjonsstudier har etter har etter oppdrag fra Fakultet for Helsefag ved Høgskolen i Oslo og Akershus, igangsatt en kartlegging av hvorfor studenter ved avdeling Pilestredet er mindre tilfreds med utdanningen enn sykepleierstudenter ved andre lærersteder. SPS har allerede gjennomført flere prosjekter som belyser studiekvaliteten ved sykepleie. Denne kartleggingen har som mål å kunne ut i en konkret tiltaksplan. Prosjektet innebærer to trinn. Første trinn er i gang og er en analyse og oppsummering av foreliggende kvantitative data. Andre trinn er en kvalitativ undersøkelse som vil basere seg på ny datainnsamling. Det er her vi trenger deg som ressursperson. Vi håper du kan tenke deg å delta på intervjuer og vil tillate at vi er til stede i noen undervisningssituasjoner. Vi trenger å vite mest mulig om hva som skjer i en sykepleierstudents hverdag, hvordan miljøet er og hvordan og hvilken lærestoff som formidles. Observasjoner fra undervisning vil bli dokumentert i form av notater. Vi ønsker å intervju deg om dine erfaringer knyttet til sykepleierutdanningen ved ditt studiested. Intervjuet vil vare i ca. 60 minutter. Intervjuene vil ikke tas opp på bånd men nedskrevet og laget sammendrag av. Det vil også bli gjennomført fokusgruppeintervju: en med studenter og en med ansatte.

I intervjuene og gjennom tilstedeværelse i noe undervisning er vi særlig interessert i å kartlegge: 1) Hvordan kvaliteten på utdanningen oppleves av studenter og ansatte, 2) Hvilken kompetanse som vektlegges og oppfattes som viktig og mindre viktig, 3) Hvordan miljøet i utdanningen erfarer og oppleves av studenter og ansatte.

Alt datamateriale og personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt, og bare forskere knyttet til prosjektet vil ha tilgang til det kvalitative datamaterialet. Personopplysninger vil bli oppbevart i en koblingsnøkkel som oppbevares atskilt fra data og som bare prosjektleder har tilgang til. Utdrag fra intervjuene og observasjonene kan bli brukt i publikasjoner i anonymisert form. Prosjektet skal etter planen avsluttes i mai 2015. Datamaterialet vil da bli anonymisert, ved at koblingsnøkkel og eventuelle lyd- og videoptak slettes.

Prosjektet har fått tilrådning av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) til å gjennomføre undersøkelsen. Det er frivillig å delta i studien og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi grunn. Opplysningene om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke påvirke ditt forhold til HiOA om du ikke vil delta. Dersom du har spørsmål til studien eller deltakelse kan du ta kontakt med prosjektleder Anne Leseth på epost anne.leseth@hioa.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt informasjon om «Prosjekt sykepleie».

Jeg er villig til å delta i intervjuer.

Jeg samtykker til at undervisningssituasjoner blir observert

Dato: _____ Signatur: _____ E-post: _____

Vedlegg 4: Programplanene

Peter Forde Hougaard

Vi vil her sammenlikne de to programplanene gjeldende for kull 2014, som ligger til grunn for organiseringen av bachelorutdanningene i sykepleie på hhv. studiestedene Kjeller og Pilestredet (heltid). Programplanene for sykepleierutdanningene ved Kjeller og Pilestredet bygger begge på Rammeplan og forskrift for sykepleierutdanning (Kunnskapsdepartementet, 2008). Programplanene viser organiseringen av studieløpet for hvert av studiestedenes utdanningsløp. Sammenlikningen viser antall emner og i hvilken rekkefølge programmene emner og praksisperioder er organisert.

De enkelte emners innhold i de respektive programmene virker noe forskjellig sammensatt. Vi har ikke funnet større *formelle* forskjeller i de to programplanen, men påvisning av forskjeller i *innholdet* av de enkelte emnene og programmene krever dypere analyser enn det vi har gjort her. Emnenes navn er ikke likelydende, og det er derfor vanskelig å si hvorvidt det foreligger substansielle forskjeller i programmene innhold. Emnenes faglige innhold og tilhørende pensum er ikke analysert.

Denne sammenlikningen tar ikke som mål av seg å analysere de respektive programmene interne konsistens, pensum og integrering av eksempelvis teoretisk og praktisk kunnskap. For å kunne si noe om hvorvidt emnene totalt sett gir grunnlag for studentene å tilegne seg samme kunnskap trengs det en grundigere analyse av pensum, graden av sammenkobling og integrering av emnenes læringsutbytter og innhold enn det man kan gjøre med programplanene alene.

1. Antall emner og studiepoeng pr. emne.

Den overordnede organiseringen av programmene er relativt like med tanke på *antall* emner. Studiested Kjeller har 14 emner i løpet av det treårige løpet, mens Pilestredet har 13. Ved Kjeller er 10 av emnene vektet til 15 studiepoeng (sp.), 3 som 10 sp og ett emne (medikamentregning) gir 0 studiepoeng. Alle emner i Pilestredet er vektet til 15 studiepoeng, med unntak av emnet Farmakologi og legemiddelregning (medikamentregning) som gir 0 sp.

2. Vurderingsformer

Vurderingsformene består i begge programmer av en kombinasjon av skriftlige individuelle eksamener med tilsyn (skoleeksamener), individuelle hjemmeeksamener, vurderinger i praksis/kliniske studier og prosjektgruppeoppgave/eksamen.

Kjeller har i løpet av det treårige studieløpet 5 individuelle eksamener med tilsyn, Pilestredet 4. Dette inkluderer også medikamentregning/farmakologi og legemiddelhåndtering (0 sp.). Varigheten på eksamener på Kjeller varierer fra 3 til 6 timer. I Pilestredet er dette ikke oppgitt i programplanen, annet enn eksamen i første året (SYBA1000), som har en total varighet på 7 timer.

Av andre vurderingsformer har Kjeller en individuell prosjekteksamen (SPH2410, 10 sp.) og en hjemmeeksamen i grupper på 5-7 studenter (SPH2800, 10 sp.). Bacheloroppgaven /15 sp.) skrives i gruppe med inntil 3 studenter. Pilestredet på sin side har av andre vurderingsformer to individuelle hjemmeeksamen (SYBA1000, 15 sp. og SYBA 2000, 15 sp.) og en prosjektoppgave i gruppe kombinert med vurdering i praksis (SYBAPRA3, 15 sp.)⁶. Bacheloroppgaven (15.sp) skrives individuelt.

Det gjennomføres en vurdering av studentene i alle de kliniske studiene/praksisperiodene ved begge studiesteder. Vurdering av studentene i praksis/kliniske studier gjennomføres ved begge studiesteder som individuelle vurderinger. Vurderingsuttrykket er bestått/ikke bestått ved begge studiesteder. Det er en lærer og en representant fra praksisfeltet som foretar denne vurderingen. Pilestredet har en praksisperiode som avviker fra dette. SYBAPRA3 - kliniske studier i sykepleie, helsefremmende og forbyggende arbeid, som vurderes av lærer alene.

Det er altså noen små forskjeller mellom Kjeller og Pilestredet når det gjelder vurderingsformene. Det er for øvrig ikke gjort en nærmere undersøkelse knyttet til hvorvidt studiestedenes individuelle eksamener har forskjellige utforming eller struktur, eksempelvis om det benyttes kortsvar eksamener, multiple choice eller liknende.

⁶ SYBAPRA3 kommenteres senere, da dette er definert som praksis, men hvor det utarbeides et skriftlig produkt i gruppe på grunnlag av observasjonspraksis over 2 dager, som vurderes av lærer.

Kjeller					Pilestredet, heltid				
Emnekode	Emnenavn	Stp.	Eksamenform	Vurderings- uttrykk	Emnekode	Emnenavn	Stp.	Vurderingsform	Vurderings- uttrykk
1. studieår					1. studieår				
SPH1001	Grunnleggende sykepleie	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 5 timer	A-F	SYBA1000	Mennesket og grunnleggende fysiologiske behov	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 4 timer og individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 3 timer	A-F
SPH1220	Naturvitenskaplige emner: anatomi, fysiologi, mikrobiologi og ernæring	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 5 timer	A-F	SYBA1100	Menneskets grunnleggende psykososiale og eksistensielle behov og sykepleie som vitenskap og profesjon	15	Individuell hjemmeksamen	A-F
SPHPRA111	Sykepleierens funksjon og oppgaver innen grunnleggende sykepleie	15	Vurdering av praksis	Bestått/ikke bestått	SYBAPRA1	Kliniske studier i sykepleie, grunnleggende sykepleie	15	Vurdering i kliniske studier	Bestått/ikke bestått
SPHMED01	Medikamentregning	0	Individuell skriftlig prøve under tilsyn, 3 timer	Bestått/ikke bestått	SYBA1200	Sykdom, velferd og helsetjeneste	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn	A-F
SPH1400	Sykepleie innen medisinske sykdommer og ved kirurgi	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 6 timer	A-F					
2. studieår					2. studieår				
SPHPRA211	Sykepleierens funksjon og oppgaver i medisinsk praksis	15	Vurdering av praksis	Bestått/ikke bestått	SYBA2000	Sykepleieren som kliniker og fagutvikler 1	15	Individuell hjemmeksamen	A-F
SPHPRA221	Sykepleierens funksjon og oppgaver i kirurgisk praksis	15	Vurdering av praksis	Bestått/	SYBAPRA2	Kliniske studier i sykepleie, hjemmebaserte tjenester	15	Vurdering i kliniske studier	Bestått/ikke bestått
SPHPRA231	Sykepleierens funksjon og oppgaver i psykiatrisk praksis	10	Vurdering av praksis	Bestått/ikke bestått	SYBAPRA3	Kliniske studier i sykepleie, helsefremmende og forebyggende arbeid	15	Vurdering i kliniske studier. Prosjektoppgave i gruppe	Bestått/ikke bestått
SPH2410	Sykepleie til pasienter med psykiske lidelser	10	Prosjekteksamen, individuell	A-F	SYBAPRA4	Kliniske studier i sykepleie, psykisk helsearbeid	15	Vurdering i kliniske studier	Bestått/ikke bestått
SPH2800	Folkehelse, psykologi og sosiologi	10	Hjemmeksamen over 7 dager i gruppe på 3-5 personer	Bestått/ikke bestått	SYBA2100	Farmakologi og legemiddelhåndtering	0	Individuell intern prøve	Bestått/ikke bestått
3. studieår					3. studieår				
SPH3220	Sykepleie til pasienter i kommunehelsetjenesten	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 6 timer	A-F	SYBA3000	Sykepleieren som kliniker og fagutvikler 2	15	Individuell skriftlig eksamen under tilsyn	A-F
SPHPRA321	Sykepleierens funksjoner og oppgaver i sykehjem	15	Vurdering av praksis	Bestått/ikke bestått	SYBAPRASA eller SYBAPRASB	Kliniske studier i sykepleie, kirurgi	15	Vurdering i kliniske studier	Bestått/ikke bestått
SPH3920	Bacheloroppgave	15	Bacheloroppgave i gruppe, inntil 3 studenter	A-F	SYBAPRAGA eller SYBAPRAGB	Kliniske studier i sykepleie, medisin	15	Vurdering i kliniske studier	Bestått/ikke bestått
SPHPRA331	Sykepleierens funksjoner og oppgaver i hjemmesykepleie	15	Vurdering av praksis	Bestått/ikke bestått	SYBA3900	Bacheloroppgave	15	Bacheloroppgave, individuell	A-F

3. Praksisperioder og antall uker

Kjeller og Pilestredet har ifølge programplanene begge praksisstudier av et omfang på 90 studiepoeng fordelt på 60 uker. Kjeller skriver i programplanen at «minst 50 uker nyttes til veiledet praksisstudier», mens resterende uker «benyttes til ferdighetstrening i øvingspost, samt forberedelse til og refleksjon over praksisstudiene». Pilestredet skriver at «50 uker er knyttet til kliniske studier i direkte kontakt med pasienter og pårørende. De resterende uker benyttes til ferdighetstrening på simulerings- og ferdighetsenheten og til forberedelse til kliniske studier». Isolert sett ser dette ut til å være relativt likt antall uker med praksis og ferdighetstrening. Samtidig ser det ut som om mengden «direkte kontakt med pasienter og

pårørende»⁷, som skal til for å kunne definere et emne som praksis er forskjellig på studiestedene. Som tabellen nedenfor viser kan det se ut som om studenter ved Kjeller har mer «direkte kontakt med pasienter og pårørende» enn studentene ved Pilestredet. Forskjellen skyldes først og fremst at Kjeller og Pilestredet forstår to relativt like emner (hhv. SPH2800 ved Kjeller og SYBAPRA3 ved Pilestredet) som ulikt i forhold til antall uker praksis. Kjeller regner 2 uker praksis i tilknytning til prosjektemnet SPH2800, mens Pilestredet beregner 8 uker, samtidig som det fremkommer av Pilestredet sin emneplanen at praksisperioden kun innbefatter to dager med tilstedeværelse ved praksissted. Hvorvidt dette har betydning for studentenes tilfredshet har vi ikke data på. Men, siden det ut fra tidligere rapporter (Hatlevik, 2009) og våre intervjudata kan virke som om studentene verdsette praksis høyt, kan det være at denne forskjellen har betydning for studentenes tilfredshet med studiet som helhet.

Praksisperioder			
Kjeller		Pilestredet	
1. studieår:	uker i praksis	1. studieår:	uker i praksis
SPH1001 Grunnleggende sykepleie: Introduksjonspraksis sykehjem - 4-8 dager*	1 (4-8 dager)*	SYBAPRA1 Kliniske studier i sykepleie, grunnleggende sykepleie - 15 stp.	8
SPHPRA111 Sykepleierens funksjon og oppgaver innen grunnleggende sykepleie: Praksis i sykehjem - ca. 8 uker	8		
2. studieår		2. studieår:	
SPHPRA211 Sykepleierens funksjon og oppgaver i medisinsk praksis: Praksis i medisinsk avdeling - ca. 8 uker	8	SYBAPRA2 Kliniske studier i sykepleie, hjemmebaserte tjenester - 15 stp.	8
SPHPRA221 Sykepleierens funksjon og oppgaver i kirurgisk praksis: Praksis i kirurgisk avdeling - ca. 8 uker	8	SYBAPRA3 Kliniske studier i sykepleie, helsefremmende og forebyggende arbeid - 15 stp.	8*** (2 dager)
SPHPRA231 Sykepleierens funksjon og oppgaver i psykiatrisk praksis: Praksis i psykiatrisk avdeling - ca. 8 uker	8	SYBAPRA4 Kliniske studier i sykepleie, psykisk helsearbeid - 15 stp.	8
SPH2800 Folkehelse, psykologi, sosiologi: Praksis i folkehelse, forebyggende arbeid - ca. 8 uker	8 (2) **		
3. studieår:		3. studieår:	
SPHPRA321 Sykepleierens funksjon og oppgaver i sykehjem: Praksis i sykehjem - ca. 8 uker	8	SYBAPRASA/B Kliniske studier i sykepleie, kirurgi - 15 stp.	8 (10)****
SPHPRA331 Sykepleierens funksjon og oppgaver i hjemmesykepleie: Praksis i hjemmesykepleie - ca. 8 uker	8	SYBAPRA6A/B Kliniske studier i sykepleie, medisin - 15 stp.	10 (8)****
Tot. Praksis		57 (51)	Tot. Praksis 50 (42+2dager)
Kommentarer			
*Er ikke eget emne. Er del av et større emne. Antall uker er rundet av til 1.			
**Programplan definerer emnet som 8 uker praksis, men i emnebeskrivelsen fremgår det at kun 2 uker er i praksis, resten er prosjektarbeid.			
*** Programplan definerer emnet som 8 uker praksis, men i emnebeskrivelsen (og intenjudata) fremgår det at kun 2 dager er i praksis, resten av tiden er arbeid med prosjektrapport.			
**** Rekkefølgen på praksisperioden varierer ut fra studentens klassetilhørighet. Praksisperioden på vårsemesteret er 10 uker med fokus på ledelse.			

4. Praksisperiodenes rekkefølge

Tabellen over viser, i tillegg til antall uker praksis bachelorutdanningen (heltid) ved Kjeller og Pilestredet har, også hvilken rekkefølge i form av praksisfelt/tema praksisperiodene har. Tabellen viser at både Kjeller og Pilestredet har praksis knyttet til sykehjem i første året. Ved

⁷ (som er rammeplanens definisjon av praksisstudier)

Kjeller gjennomføres det først i første semester en kortere praksisperiode, før en 8 uker lang periode (ved sykehjem) gjennomføres i andre semester. Programplanen for Pilestredet viser ikke hvorvidt praksis i første studieår gjennomføres i første eller andre semester, men Hougaard (2015) har tidligere vist at tidspunktet for denne praksisperioden varierer ut fra studentenes klassetilhørighet, og at 2 av tre klasser har praksis i første semester, mens den tredje klasse har sin praksisperiode i andre semester.

Kjeller har to «sykehuspraksiser» i løpet av andre studieår, hhv. medisinsk og kirurgisk praksis. Studentenes gjennomføring av disse fordeles over fire perioder, noe som vil tilsi at ca. halvparten av studentene vil være i praksis samtidig. I intervjuene gjennomført i forbindelse med utarbeidelsen av denne rapporten har det kommet frem at studentene selv kan velge hvilken praksisperiode de gjennomfører først. (Dette kan være en medvirkende faktor til at Kjeller-studentene opplever større grad av medvirkning og mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet.)

Pilestredet har tre praksisperioder i andre studieår, hhv. praksis i hjemmebaserte tjenester, psykisk helsearbeid og helsefremmende og forebyggende arbeid. Sistnevnte (SYBAPRA3) skiller seg ut i forhold til de andre praksisperiodene ved at den først og fremst er knyttet til prosjektarbeid i grupper etter 2 dager med observasjonspraksis. Denne praksisperioden kan for øvrig velges bort til fordel for emnet International Public Health, som inkluderer praksisperiode i utlandet. Rekkefølgen på praksisperiodene og hvorvidt studentene gjennomfører de i tredje eller fjerde semester er avhengig av studentenes klassetilhørighet. For andre studieår gjennomføres det en tredelt «rotasjonsordning» hvor alle studentene er ute i praksis samtidig i tre perioder av studieåret, men hvor rekkefølgen på praksisfelt er forskjellig. Studentene kan ikke velge rekkefølge selv (Hougaard, 2015).

Kjeller har to praksisperioder i tredje studieår. I femte semester er studentene i sykehjemspraksis (SPHPRA3221), mens de har praksis i hjemmesykepleietjenesten (SPHPRA331) i sjette semester.

Praksis i tredje studieår ved Pilestredet består av to «sykehuspraksiser», hhv. medisinsk og kirurgisk praksis. For tredje studieår vil de forskjellige klassene både ha praksis på forskjellige tidspunkter i løpet av studieåret, samt «rotasjon» av rekkefølgen (Hougaard, 2015). Studentenes siste praksis er for øvrig 10 uker, i motsetning til alle andre praksisperioder som er 8 uker lange.

5. Organisering av studenter i klasser og grupper

Vi har ikke foretatt noen grundig analyse av organiseringen av studentene i klasser, grupper eller liknende. Noen forskjeller er beskrevet i programplanene, samt noen forskjeller har kommet frem i intervjuene vi har gjennomført i forbindelse med denne rapporten. Ved studiested Kjellers programplan fremstår det som uklart om det foregår en klasseinndeling, men studentene fordeles på grupper på ca. 12 studenter og en lærer første året. Disse gruppene fungerer formelt fram til de begynner i teoriblokk i forhold til spesialisthelsetjenesten i midten av 2 semester, men ofte uformelt også i andre og tredje studieår. Når studentene er i praksis etableres det nye praksisgrupper for hver gang.

Ved studiested Pilestredet etableres det 3 (4?) klasser ved hvert år. Innenfor hver klasse deles studentene opp i studentgrupper. Det etableres nye grupper ved hvert nytt emne. Gruppene består således mellom 8 og 10 uker om gangen. Nye grupper etableres ved hvert nytt emne, både teoretiske og i praksis. Gruppene består av nye studenter og lærere hver gang (ca. hver 8-10 uke).

6. Oppsummering

Begge programmer har tilnærmedesvis lik inndeling i antall emner og eksamensformer

Rekkefølgen på praksisperiodene er forskjellig på studiestedene

Studenter ved Kjeller kan i større grad velge rekkefølge og praksissted selv

Kjeller har ett praksisemne/periode mer enn Pilestredet (hhv. 7 ved Kjeller, 6 ved Pilestredet)

Det kan se ut som studenter ved Kjeller har mer praksis (i antall uker) som innbefatter kontakt med pasienter og pårørende enn studenter ved Pilestredet

Kjeller etablerer første studieår studentgrupper med fast lærer som varer til midten av 2dre semester, ofte uformelt gjennom hele det treårige studieløpet, mens studentgruppene ved Pilestredet brytes opp med 8-10 ukers mellomrom

Helt avslutningsvis vil vi peke på noen forhold vi ikke har tilstrekkelig data for å si noe om, men som vi mener kan være interessant å se nærmere på. Som nevnt har vi ikke funnet større

formelle forskjeller i de to programplanen, men påvisning av forskjeller i *innholdet* av de enkelte emnene og programmene krever dypere analyser enn det vi har gjort her. Som gjort rede for tidligere, kan det se ut som om hva som forstås som praksis av studiestedene er forskjellig. En grundigere sammenlikning og analyse av praksisperiodenes innhold på de to studiestedene oppfattes å kunne gi nyttig kunnskap. I hvor stor grad forskjellene i antall uker med praksis med kontakt med pasienter og pårørende har betydning for kvaliteten av utdanningen og studentenes tilfredshet er uklart, men bør være interessant å undersøke nærmere. Tilsvarende kan en nærmere undersøkelse knyttet til kontinuiteten i relasjonene mellom lærer-student og student-student være interessant å se nærmere på, da forskjellen på organiseringen av studentgrupper er såpass store mellom studiestedene.

Vedlegg 5: Størrelse og kompetanse

De ansatte som underviser ved bachelorutdanningen i sykepleie er ansatt ved institutter som også har ansvar for andre undervisningstilbud. Vi har ikke funnet opplysninger som gjør det mulig å skulle ut dem som underviser på bachelorutdanningen i sykepleie på Kjeller og i Pilestredet. I forbindelse med utredningen om ny organisering av Institutt for sykepleie (Pilestredet) (IP) og Institutt for Helse, Ernæring og Ledelse (Kjeller) (HEL) ble det utarbeidet en oversikt over de ansattes kompetanse- og alderssammensetning⁸.

Per 1. oktober 2013 var det ansatte ca 87 på HEL og ca 173 ved SP. Ved HEL hadde 38,6 prosent av de tilsatte førstestillingskompetanse, ved SP er tilsvarende tall 28,4 prosent. Begge institutter gjennomfører nå planer som vil medføre at andelen tilsatte med førstestillingskompetanse øker betydelig i løpet av 2014. Bl.a. har HEL rekruttert fire nye professorer det siste året. Gjennomsnittsalderen på HEL og SP er henholdsvis 51,5 og 53,7 år. Gjennomsnittsalderen for 1. amanuenser er 6 år lavere ved HEL enn ved SP (50,2 og 56,1). Sykefraværet ved HEL og SP var omtrent likt i 2012 (henholdsvis 5,34 prosent og 4,26 prosent). I 2013 hadde HEL et meget lavt sykefravær (2,14 prosent), mens SPs sykefravær var relativt stabilt (5,87).

Ved Kjeller er det en studieleder som har ansvaret for hele bachelorutdanningen i sykepleie. Denne studielederen har også ansvar for Master i helse og empowerment. Ved Pilestredet er det tre studieledere som har ansvar for hvert sitt studieår i Bachelorutdanningen. Studielederne har også ansvar for videreutdanninger - og/eller mastergradsnivå.

Tabellen nedenfor viser antall stillinger og antall ansatte pr. studielederområde pr. mai 2014. Vi har ikke klart å skille mellom de tre studielederne ved Pilestredet som har ansvar for bachelorutdanningene og den fjerde studielederen som har ansvar for det siste studieområdet ved Institutt for sykepleie (studielederområdet for paramedic og ABIO-utdanningene).

⁸ Tallene er hentet fra Ny organisering av utdanningene og fagmiljøene ved SP og HEL , Rapport fra delprosjekt under Prosjekt ny faglig organisering ved Fakultet for helsefag, HiOA, Fakultet for helsefag, 2014

<i>Studielederområde</i>	Stillingsressurs	Antall tilsatte
<i>Studielederområde Kjeller</i>	25,5	30
<i>Studielederområde 1 Pilestredet</i>	26,8	35
<i>Studielederområde 2 Pilestredet</i>	46,8	52
<i>Studielederområde 3 Pilestredet</i>	39	43
<i>Studielederområde 4 Pilestredet</i>	33,3	43

SPS gjennomførte i 2009 en undersøkelse blant dem som underviste i bachelor sykepleie ved Høgskolen i Oslo og et utvalg andre høyskoler. Høgskolen i Akershus inngikk ikke i denne undersøkelsen. Respondentene ble bedt om å krysse av for om de selv var utdannet sykepleier. Av de som besvarte undersøkelsen svarte 75 prosent at de hadde sykepleierutdanning, og respondentene fra Pilestredet skilte seg ikke vesentlig fra undervisningspersonalet ved sykepleierutdanninger ved andre utdanningsinstitusjoner på dette området. Undervisningspersonalet ble også spurt om høyeste utdanningsnivå. Resultatene viste at bare 4 prosent av lærerne i Pilestredet hadde doktorgrad, noe som er betydelig lavere enn ved en del av de andre institusjonene. For å belyse dette bedre har vi behov for bedre data om kompetanseprofil for faglige ansatte ved sykepleierutdanningene ved både Pilestredet og Kjeller, samt en indikasjon på hvem av de faglige ansatte som er involvert i sykepleierutdanningen på bachelornivå.

I den samme undersøkelsen ble undervisningspersonalet også spurt om kunnskap om og holdninger til praksisfeltet. De ble blant annet spurt om forberedelse av studenter for praksisperioder, egne holdninger til praksisopplæringen, kjennskap til praksis, samarbeid med praksisstedene om vurdering av studentene og i etterarbeid og bruk av studentenes erfaring fra praksis i egen undervisning. Resultatene av denne undersøkelsen viser at besvarelsene fra undervisningspersonalet ved sykepleierutdanningen i Pilestredet i 2009 ikke skilte seg signifikant fra undervisningspersonalet ved sykepleierutdanningene ved 6 andre høyskoler på de nevnte områdene.

Resultatene fra SPS undersøkelsen blant undervisningspersonalet gir altså ikke grunnlag for å identifisere noe spesielt ved faglærerne i Pilestredet sin kompetanseprofil eller holdninger og kunnskaper om praksisfeltet som skiller dem fra faglærere ved andre sykepleierutdanninger. Nå kan det imidlertid innvendes at det er mange forhold denne undersøkelsen ikke fanger opp. Vi vet for eksempel ikke hvor mange av faglærerne som selv har jobbet som sykepleiere,

deres kontakt med praksisfeltet eller hvor lenge siden det er de selv har jobbet i praksisfeltet. Undersøkelsen avdekker heller ikke hvordan undervisningspersonalet faktisk forbereder studenter på praksisperioder, om og hvordan de bruker studentenes praksiserfaringer i sin undervisning, eller hvordan kontakten med praksisfeltet foregår. Undersøkelsen sier heller ingen ting om hvilken pedagogisk kompetanse undervisningspersonalet besitter. Videre kan det innvendes at undersøkelsen er fra 2009, at resultatene ikke fanger opp alle i undervisningsstillinger ved Pilestredet, og ikke gir mulighet for sammenligning mellom undervisningspersonalet i Pilestredet og ansatte ved Kjeller.